Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1998 йил 20 ноябрь жума

Сотувда эркин нархда № 229 (2010)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОЙИШИ

"Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Умид" жамғармасини ташкил қилиш тўғрисида" Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1997 йил 7 январдаги ПФ-1694 - сонли Фармони ижроси устидан назоратни амалга ошириш учун ҳамда мамлакат ташқарисида таълим олаётган ёшларни қўллаб-қувватлаш билан боғлиқ ташкилий масалаларни ечиш, давлат, жамоат ва нодавлат тузилмаларида уларнинг салоҳиятидан янада самаралироқ фойдаланиш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти девони ва Вазирлар Маҳкамасининг, вазирликлар ва идораларнинг масъул ходимларидан иборат Махсус ишчи гуруҳи тузилсин.

2. Махсус ишчи гуруҳи зиммасига қуйидаги вазифаларни бажариш юклансин:

— Ўзбекистон ёшларининг чет элларда ва аввало, "Умид" жамғармасининг йўлланмаси бўйича таълим олиши умуман қандай ўтаётганлигини назорат қилиш;

— ёш мутахассисларнинг хориждаги ўқиши тугагандан кейин уларнинг билимлари ҳамда салоҳиятидан иқтисодиётнинг устувор тармоқларида ва бошқарув органларида самарали ва мақсадли фойдаланишни кўзда тутган ҳолда уларни тақсимлашни ташкил этиш;

— ёш мутахассислар хорижда таълим олиб қайтганларидан кейин уларнинг меҳнат фаолиятининг доимий мониторингини, муносиб меҳнат ҳақи ва касб-кор соҳасидаги ўсишини таъминлаш.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 18 ноябрь.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШДА БОШҚАРУВ ТУЗИЛМАСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Қурилишда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг 1998-2000 йилларга мўлжалланган Дастурига мувофиқ, шунингдек, капитал қурилишда бошқариш тизимини янада такомиллаштириш, қурилиш соҳасидаги бошқарув тузилмаларини монополиядан чиқариш ва ихчамлаштириш, пудрат ишлари бозорини шакллантириш мақсадида:

1. Капитал қурилишда иқтисодий ислоҳотлар ўтказилишини мувофиқлаштирувчи Республика комиссияси, Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси, тегишли қурилиш корпорацияси, уюшмаси ва бирлашмаси муассисларининг қуйидагиларни тугатиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин:

Ўзбекистон саноат ва хўжалик қурилиши — "Ўзсаноатхўжаликқурилиш" давлат корпорацияси;

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги республика ишлаб чиқариш давлат-кооператив қурилиш бирлашмаси — "Ўздеҳқончиликқурилиш";

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги кооператив ва акциядорлик қурилиш корхоналари уюшмаси - "Ўзжамоақурилиш".

Капитал қурилишда иқтисодий ислоҳотлар ўтказилишини мувофиқлаштирувчи Республика комиссияси икки ҳафта муддатда "Ўзсаноатхўжаликқурилиш" корпорациясини, "Ўздеҳқончиликқурилиш" бирлашмасини ва "Ўзжамоақурилиш" уюшмасини тугатиш бўйича белгиланган тартибда тугатувчи комиссияларни тузсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, тугатилаётган "Ўзсаноатхўжаликқурилиш" корпорацияси, "Ўздеҳқончиликқурилиш" бирлашмаси ва "Ўзжамоақурилиш" уюшмаси таркибига кирувчи пудрат қурилиш трестлари, бошқармалар, бирлашмалар, саноат ва транспорт корхоналари ҳамда бошқа хўжалик юритувчи субъектлар мустақил юридик шахслар сифатида сақлаб қолинади ва улар хўжалик фаолиятини белгиланган тартибда амалга оширадилар.

3. Капитал қурилишда иқтисодий ислоҳотлар ўтказилишини мувофиқлаштирувчи Республика комиссияси тегишли ҳудудий комиссиялар билан бирга икки ҳафта муддатда ҳудудлар бўйича қурилиш ташкилотлари тизими ва тузилмасини такомиллаштиришга оид таклифларни Вазирлар Маҳкамасига киритсин, бунда ортиқча бўғинлар ва бўлинмаларни тугатишни, ишлаб турган пудрат қурилиш ташкилотларининг ташкилий тузилмасини маъқулланган намунавий бошқарув тузилмасига мувофиқ ҳолга келтиришни, кенг кўламда акциялашни таъминлаган ҳолда уларнинг ташкилий-ҳуқуқий шакллари бундан буён ҳам ўзгартириб борилишини назарда тутсин.

4. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, Тошкент шаҳар ва вилоятлар ҳокимликлари:

тегишли лойиҳа ҳужжатлари бўлмаган ва молиялаш манбалари тасдиқланмаган объектлар қурилишига йўл қўймасинлар, қурилиш қиймати ошиб кетишига олиб келадиган унумсиз харажатларни кескин қисқартириш чораларини кўрсинлар;

объектлар қурилишига, шу жумладан, объектларни тўлиқ қуриб топшириш шарти билан буюртмаларни тендер (танлов) асосида жойлаштириш тизими кенг жорий этилишини таъминласинлар;

хусусий қурилиш фирмалари, кичик ва ўрта пудрат қурилиш ташкилотлари барпо этиш ва уларнинг фаолият кўрсатишига, пудрат ишлари бозори, қурилиш моллари улгуржи бозорларини шакллантиришга бутун чоралар билан кўмак берсинлар.

5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистон саноат ва хўжалик қурилиши давлат корпорацияси ("Ўзсаноатхўжаликқурилиш")ни ташкил қилиш тўғрисида" 1992 йил 25 декабрдаги ПФ-519-сонли Фармони ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

6. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси икки ҳафта муддатда ушбу Фармонни амалга ошириш юзасидан қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 18 ноябрь.

ЖАҲОН АНДОЗАСИДАГИ МАҲСУЛОТ

«Сирдарёпахтасаноатсотиш» бирлашмаси шўъба корхонаси — «Боёвут» акционерлик жамиятида янги пахта ҳосилидан жаҳон андозасидаги тола олинмоқда. Ҳозирга қадар бу ерда 6 минг тонна шундай маҳсулот тайёрланиб Швейцария, Англия, Австрия каби мамлакатларнинг корхоналарига етказиб берилди. Буюртмачилар билан тузилган шартномага мувофиқ, яна 18 минг тонна пахта толаси хорижга жўнатилади.

Акционерлик жамиятида янги технология ўрнатилганлиги иш унумини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш имконини бермоқда. Бу эса ўз навбатида буюртмачилар сонини кўпайтираяпти. Демак, иш ҳақи ва дивидендлар миқдори ҳам шунга яраша ортади.

СУРАТЛАРДА: лаборатория мутахассиси Светлана Асмаренко; пахта хирмонлари; чилангарлар бригадаси бошлиғи Жўрабой Шодиев, бош муҳандис Абдуқодир Исломов, толани тойлаш цехи бригадири Ғайрат Усмонов ва чилангар Умидбек Избосаров келгуси режалар хусусида суҳбатлашмоқда.

Б. ТЎРАЕВ (ЎзА) олган суратлар.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ҚАРОРИ

1999 ЙИЛ ҲОСИЛИ УЧУН КУЗГИ-ҚИШКИ АГРОТЕХНИКА ТАДБИРЛАРИНИ ЎЗ ВАҚТИДА ЎТКАЗИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Вазирлар Маҳкамаси қайд этадики, кейинги йилларда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, "Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш" давлат-кооператив қўмитаси, агросаноат комплексини бошқаришнинг бошқа органлари келгуси йил ҳосили учун кузги-қишки тадбирларнинг ўз вақтида ва сифатли ўтказилиши учун талабчанликни бўшаштириб юбордилар, муҳим агротехника усулларини бажаришнинг меъёр ва қоидалари қўпол равишда бузилишига лоқайдлик билан қарамоқдалар ва бунга тоқат қилиб келмоқдалар.

Натижада кузги шудгорлаш органик ва минерал ўғитлар солинмасдан, сифатсиз ўтказилмоқда. Кўп ҳолларда ерларни текислаш, шўр ювиш, пушта олиш, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқларини тозалаш ишлари экишолди даврига кўчирилмоқда, бу эса кампаниябозликка, экиш муддатларининг чўзилиб кетишига, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосилдорлигининг пасайиб кетишига олиб келмоқда.

Вилоятлар ва туманлар ҳокимларининг, қишлоқ хўжалигини бошқариш органлари раҳбарларининг кузги-қишки тадбирларни ўтказишга жиноятқорона-совуққонлик билан муносабатда бўлиши жорий йилда ҳам давом этмоқда. Натижада кўпчилик хўжаликлар, туманлар ҳанузгача асосий агротехника усули — кузги шудгорлашга киришганлари йўқ.

1999 йил ҳосили учун агротехника тадбирларини ўз вақтида ва сифатли ўтказиш, бу ишлардаги мавжуд жиддий камчиликларни бартараф этиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раисидан, вилоятлар ва туманлар ҳокимларидан, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, "Ўзмевасабзавотузумсаноат—холдинг" холдинг компанияси, "Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш" давлат-кооператив қўмитаси, агросаноат комплексини бошқаришнинг бошқа органлари раҳбарларидан:

1998 йил 5 декабргача ҳамма жойда кузги шудгорлашни;

1999 йил 1 февралгача экиш техникасининг бутун комплексини тузатишни;

1999 йил 15 февралгача коллектор-дренаж ва суғориш тармоқларини тозалашни;

шўрланган ерларни ювишни 20 февралгача, Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятида эса 1999 йил 10 мартгача тугаллаш учун кузги-қишки дала ишларини авж олдириш, бу ишларни бажаришга ҳар бир қишлоқ хўжалиги корхонаси, туман, вилоятнинг мавжуд имкониятлари ва заҳираларини сафарбар қилиш юзасидан кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар кўриш талаб қилинсин.

(Давоми 3-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

Хўжалик юритувчи субъектларни текширишни ташкил қилишни тартибга солиш тўғрисида

Хўжалик юритувчи субъектларни текширишни ташкил қилишни янада тартибга солиш, текширишлар сонини камайтириш, турли назорат органлари томонидан амалга ошириладиган текширишларда параллелчилик ва такрорлаш фактларини бартараф этиш, уларнинг корхоналар хўжалик фаолиятига иқтисодий зарар етказувчи асоссиз аралашувига йўл қўймаслик мақсадида, шунингдек, тадбиркорларнинг қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қилиш манфаатларини кўзлаб:

1. Қуйидагилар белгилаб қўйилсин:

Мулкчилик шаклидан қатъи назар, хўжалик юритувчи ҳамда тадбиркорлик тузилмаларининг молия-хўжалик фаолиятини тафтиш қилиш ва барча текширишларни ўтказиш, қоида тариқасида, бирйўла комплекс текширишлар ўтказилишини назарда тутган ҳолда фақат назорат органлари фаолиятини мувофиқлаштирувчи республика Кенгашининг қарорига биноан режа асосидаги тартибда солиқ ва бошқа назорат органлари томонидан йилига кўпи билан бир марта амалга оширилади;

мазкур субъектларнинг фаолиятини қўшимча, шунингдек, муқобил текшириш ва тафтиш қилиш ишларини ўтказиш жиноий ишлар бўйича тергов давомида ёки фақат назорат органлари фаолиятини мувофиқлаштирувчи республика Кенгашининг қарори билангина назорат органлари томонидан амалга оширилиши мумкин. Горизонтал текширишлар ва тафтишлар ўтказилишига йўл қўйилмайди, бошқа хўжалик юритувчи субъектларда муқобил текширишларни ўтказишга эса фақат уларнинг текшириш объекти билан ўзаро муносабатлари доирасидагина йўл қўйилади;

бюджетга ва бюджетдан ташқари жамғармаларга солиқлар ҳамда тўловларни ўз вақтида ва тўла ҳажмда тўлаб турадиган, бошқа норма ва қоидаларга риоя этадиган, аудиторларнинг ҳар йиллик тегишли хулосаларига эга бўлган хўжалик юритувчи ва тадбиркорлик тузилмаларининг молия-хўжалик фаолиятини текшириш ҳамда тафтиш қилиш назорат органлари томонидан, қоида тариқасида, ҳар икки йилда кўпи билан бир марта амалга оширилади;

хўжалик юритувчи субъектларнинг молия-хўжалик фаолияти Прокуратура, Ички ишлар вазирлиги ва Миллий хавфсизлик хизмати органлари томонидан фақат қўзғатилган жиноий иш бўйича тергов тартибида текширилади ва тафтиш қилинади.

2. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва унинг жойлардаги органлари зиммасига республика ҳамда маҳаллий бюджетларнинг, шунингдек, қўшма бюджетда ҳисобга олинадиган буюджетдан ташқари жамғармаларнинг маблағлари ҳисобидан молияланадиган муассасаларнинг молия-хўжалик фаолиятини белгиланган тартибда текшириш вазифаси юклансин. Зарур ҳолларда ана шу текширишларни амалга ошириш учун солиқ ва бошқа назорат органлари жалб қилиниши мумкин.

3. Белгилаб қўйилсинки:

назорат органлари томонидан молия-хўжалик фаолиятини тафтиш қилиш ва ҳар қандай текширишни ўтказиш муддати 30 календар кунидан ошиб кетиши мумкин эмас. Алоҳида ҳолларда бу муддат назорат органлари фаолиятини мувофиқлаштирувчи республика Кенгашининг қарорига мувофиқ узайтирилиши мумкин;

аудиторлик текширишларни ўтказиш бўйича сарф-харажатлар ана шу текширишларни тайинлаган ташкилотлар ҳисобидан қопланади.

4. Хўжалик юритувчи ҳамда тадбиркорлик тузилмаларининг молия-хўжалик фаолиятини текшириш, жумладан, назорат тариқасидаги текширишлар ва тафтишларни ўтказиш борасида белгиланган тартибга риоя этилиши учун шахсий жавобгарлик солиқ ва молия органларининг, Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси, Миллий хавфсизлик хизмати ва Ички ишлар вазирлиги органларининг, шунингдек, давлат назоратини амалга оширишга вакил қилинган бошқа органларнинг раҳбарлари зиммасига юклансин.

5. Ўзбекистон Республикаси назорат органлари фаолиятини мувофиқлаштирувчи республика Кенгашининг янгиланган таркиби ва у ҳақдаги Низом тасдиқлансин.

6. Назорат органлари фаолиятини мувофиқлаштирувчи республика Кенгаши бир ой муддатда вакил қилинган вазирликлар ва идоралар томонидан ҳудудлар бўйича хўжалик юритувчи субъектларнинг молия-хўжалик фаолиятини текшириш ва тафтиш қилиш борасида 1999 йилги мувофиқлаштирувчи режалар ишлаб чиқилишини таъминласин, бунда комплекс текширишларни кенг жорий этиш асосида уларни ўтказиш даврийлиги ва муддатларига сўзсиз риоя этилишини таъминлаш назарда тутилсин.

Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси солиқларни ва мажбурий тўловларни тўлашдан ашаддий бўйин товлаш фактларининг ҳар бири бўйича чора кўриш учун йилнинг ҳар чорагида назорат органлари фаолиятини мувофиқлаштирувчи республика Кенгашига ўз таклифларини тақдим қилсин.

7. Хўжалик юритувчи субъектлар фаолияти устидан давлат назоратини амалга оширишга вакил қилинган вазирликлар ва идоралар:

икки ҳафта муддатда молия-хўжалик фаолиятини текширишга, шу жумладан, назорат текширишлари ва тафтишлар ўтказишга қўйиладиган мансабдор шахсларнинг рўйхатини тасдиқласинлар;

молия-хўжалик фаолиятини текширишга, шу жумладан, назорат текширишлари ва тафтишлар ўтказишга қўйиладиган мансабдор шахслар белгиланган тартибда аттестациядан ва қайта аттестациядан ўтказилиши лозим бўлган қоидани татбиқ этсинлар. Бир ой муддатда хўжалик юритувчи субъектларнинг молия-хўжалик фаолиятини текширишга, шу жумладан, назорат текширишлари ва тафтишлар ўтказишга қўйиладиган мансабдор шахслар учун махсус гувоҳномалар жорий қилинсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси хўжалик юритувчи субъектларнинг фаолияти устидан назоратни амалга оширишга вакил қилинган вазирликлар ва идоралар томонидан текширишларни ташкил қилишни тартибга солиш ва такомиллаштириш тўғрисидаги қонунлар, фармонлар ҳамда бошқа қонун ҳужжатлари қандай ижро этилаётганлигини назорат қилишни таъминласин, назорат органлари ходимларининг ноқонуний ҳаракатлари хусусида республика мувофиқлаштирувчи Кенгашининг тақдимномаларини, шунингдек, хўжалик юритувчи субъектларнинг шикоятларини ўз вақтида кўриб чиқиб, қонунда кўзда тутилган чораларни кўрсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Давлат солиқ қўмитаси билан биргаликда бир ҳафта муддатда текширишларни ташкил қилишни тартибга солиш ва такомиллаштириш тўғрисидаги қонунчиликни бузишда айбдор бўлган мансабдор шахсларнинг жавобгарлиги белгиланишини кўзда тутувчи Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги Кодексига қўшимчалар ҳақида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик суди, Прокуратураси ҳуқуқни муҳофаза қилувчи бошқа органлар ва ноҳукумат ташкилотлари билан бирга хўжалик юритувчи субъектлар раҳбарларининг ҳуқуқий маданиятини юқори кўтариш бўйича аниқ чора-тадбирларни амалга оширсинлар, назорат органларининг мансабдор шахслари томонидан хўжалик юритувчи субъектларнинг ҳуқуқларини бузиш сабабларини мунтазам таҳлил этиб, уларни тугатиш чораларини кўрсинлар.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси, "Ўзтелерадио", оммавий ахборот воситалари хўжалик юритувчи субъектларнинг молия-хўжалик фаолиятини текшириш ишларини ўтказиш қоидаларини, уларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини кенг тушунтириб берсинлар, шунингдек, назорат органларининг мансабдор шахслари томонидан хўжалик юритувчи субъектларнинг ҳуқуқларини бузиш фактларини ёритиб борсинлар.

11. 1998 йил 8 июндаги ПФ-2008-сонли Фармоннинг 1-банди ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

12. Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддатда мазкур Фармонни амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 19 ноябрь.

ОЛИЙ МАЖЛИСДА УЧРАШУВ

Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Греция миллий мудофаа вазири Апостолус Цохатзополус раҳбарлигидаги делегация аъзолари Олий Мажлисга ташриф буюрди.

Парламент раиси Эркин Халилов меҳмонларга мамлакатимизда қонунчилик тизимини такомиллаштириш борасида амалга оширилаётган кенг қамровли ишлар ҳақида сўзлаб берди.

Учрашувда мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш ҳақида сўз борар экан, бунда парламентлар, вазирлик ва маҳкамалараро алоқаларни кенгайтириш муҳим аҳамиятга эга экани таъкидланди.

Учрашувда Грециянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Димитриос Кипреос ҳозир бўлди.

ҲАР ИШДА ТАЛАБЧАНЛИК ЗАРУР

Фарғонада вилоят фаолларининг мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов халқ депутатлари Самарқанд ва Навоий вилоятлари кенгашлари сессияларида сўзлаган нутқларида ўртага қўйган вазифаларга бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди.

Вилоят ҳокими Н.Мўминов олиб борган ушбу йиғилишда сўзга чиққанлар кейинги вақтда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, қишлоқ инфратузилмасини яхшилаш, аҳолига маданий-маиший, медицина, савдо хизмати кўрсатишни яхшилашда муайян ишлар амалга оширилганини таъкидладилар. Шу билан бирга, Президентимиз ҳар иккала сессияда таъкидлаб ўтган хато ва камчиликлар, жумладан, айрим мутасадди раҳбарларнинг ўз хизмат лавозимини суиистеъмол қилиши, дабдабабозликка берилиши вилоятда ҳам мавжудлигига эътибор қаратилди. Бу иллатларнинг сабаби кадрлар танлаш ва уларни жой-жойига қўйишда ҳамиша ҳам талабчанликка риоя этилмаётганидадир.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ҚАРОРИ

ДАВЛАТ МУЛКИНИ ХУСУСИЙЛАШТИРИШДА ХОРИЖИЙ САРМОЯЛАРНИ ЖАЛБ ҚИЛИШНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Давлат мулкини хусусийлаштиришда хорижий инвестицияларни жалб этишнинг самарали механизмини яратиш, қимматли қоғозлар бозорида чет эл инвесторларининг ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимоя қилинишини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитасининг:

корхоналарни, шу жумладан, иқтисодиётнинг базавий тармоқлари корхоналарини якка тартибдаги лойиҳалар бўйича хусусийлаштириш;

акциядорлик жамиятлари акциялари пакетининг бир қисмини биржа ва биржадан ташқари бозорларда хорижий инвесторларга сотиш;

барқарор харидоргир бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқарувчи ва хизматлар кўрсатувчи корхоналарни хорижий инвесторларга уларнинг тўлиқ мулки қилиб сотиш йўли билан хорижий сармояларни жалб этиш соҳаларини кенгайтириш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

2. Белгилансинки:

хусусийлаштириладиган корхоналар мол-мулки қиймати эркин алмаштириладиган валютада белгиланади;

хусусийлаштириладиган корхоналар мол-мулки қийматини баҳолаш учун халқаро нуфузга эга бўлган хорижий баҳолаш компаниялари жалб қилиниши мумкин;

хорижий баҳолаш компаниялари, аудиторлар, маслаҳатчилар ва молия агентлари хизматларига ҳақ институционал қайта ўзгартиришларни амалга оширишга Жаҳон банкининг заёми бўйича тушадиган маблағлар ҳисобига Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси томонидан тўланади;

корхоналар ҳамда акциялар пакетлари, ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва техника билан қайта жиҳозлаш бизнес-режасини албатта тақдим этиш шарти билан, фақат тендер ва инвестиция савдоларида сотилади.

3. Давлат мулкини хорижий инвесторларга сотишда тендер савдолари ўтказиш Давлат комиссияси таркиби тасдиқлансин.

Давлат комиссияси:

Давлат мулкини сотишда тендер савдолари ўтказиш Давлат комиссияси тўғрисидаги Низомни икки ҳафта муддатда Вазирлар Маҳкамасига тасдиқлаш учун киритсин;

хорижий баҳолаш компанияларини корхоналар қийматини баҳолашга икки ой муддатда жалб қилсин;

Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси билан биргаликда бир ой муддатда объектлар проспектини, уларнинг хорижий инвесторлар учун қизиқиш туғдирадиган ишлаб чиқариш — иқтисодий ва молиявий тавсифномалари, шунингдек, ушбу объектлар тўғрисидаги асосий маълумотларни кўрсатган ҳолда, нашр қилсин.

(Давоми 3-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

Р. Р. Юнусовни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари — Ўзбекистон автомобиль йўлларини қуриш ва фойдаланиш давлат акционерлик концерни бошқарувининг раиси этиб тайинлаш тўғрисида

Рустам Расулович Юнусов Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари — Ўзбекистон автомобиль йўлларини қуриш ва фойдаланиш давлат акционерлик концерни бошқарувининг раиси этиб тайинлансин ва шу сабабдан у Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари вазифасидан озод этилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 19 ноябрь.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

А. Н. Исаевни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинлаш тўғрисида

Анатолий Нигматович Исаев Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 19 ноябрь.

МАҲАЛЛА — ДАВЛАТ ПОЙДЕВОРИ, ОСОЙИШТАЛИК, АҲИЛЛИК ҚЎРҒОНИ

«Жамоатчилик ғоялари, жамоа манфаатларининг бирлиги, кўпчилик фикрининг устунлигига асосланиш — жамиятимизнинг муҳим хусусиятидир. Шу боис жамиятни демократиялаш тизимида унинг асосий қоидаларини, энг аввало, ижтимоий адолатни рўёбга чиқаришда маҳалланинг роли ғоят каттадир».

Ислом КАРИМОВ.

ЖАМОАТ НАЗОРАТИ

уни ким ва қандай амалга оширади?

«Жамоат назорати» нима? Уни кимлар амалга оширади? Қандай усуллар орқали?

«Жамоат назорати» мазмунан кенг тушунча бўлиб, унинг таркибига шахс, жамоа гуруҳлари, нодавлат ташкилотлари, ўзини ўзи бошқарув органлари, ижтимоий ташкилотлар, сиёсий партиялар, сиёсий ҳаракатлар киради. Улар ҳокимият фаолиятини Конституция, қонунлар, фармонлар доирасида ҳаракатланишини кузатиб борадилар. Ҳокимият идораларига керакли маслаҳатлар киритади ва уларни ҳаётга татбиқ этишда фаол иштирок этишади. Ҳокимият билан халқ ўртасидаги ўзаро мулоқот, ўзаро ишончни таъминлайди. Асосий мақсад ҳокимият назорати, унинг устидан ўрнатилган ижтимоий фикр ҳокимиятига эгалик қилиш эмас, балки ҳокимият билан халқ ўртасидаги уйғунликни таъминлашдир.

Жамоатчилик назоратини таъминлашнинг асосий воситаларидан бири эркин матбуот, сиёсий партиялар, сиёсий ҳаракатлардир. Фуқароларимиз ана шу воситалардан унумли фойдаланиш, ўзининг сиёсий ҳуқуқларини англаш орқалигина жамоатчилик назоратини таъминлашлари мумкин.

Республикамизда янги сиёсий кучнинг пайдо бўлишига сабаб бўлаётган омиллардан яна бири — бу раҳбар кадрларни танлаш тизимининг етарли даражада ишламаётганлигидир.

Демократик сиёсий тизим шароитида раҳбарни, сиёсий лидерни ҳаётнинг ўзи танлайди. Яъни, табиий танлов орқали амалга оширилади. Бу эса ташкиллаштирилган сиёсий кучнинг мавжуд бўлишини тақозо этади. Сиёсий партия, сиёсий ҳаракатлар сиёсий лидерни етиштирувчи ҳақиқий сиёсий мактабга айланишлари зарур. Албатта, мустақиллик шарофати билан халқ табиий танловни сайлов, референдум орқали амалга ошириш имкониятига эга бўлди. Бироқ сиёсий танловни тўғри амалга ошириш учун халқнинг сиёсий маданиятини кўтариш керак. Бу эса бир зумда ҳал этиладиган масала эмас. Кучли сиёсий ҳаракатгина ушбу масалани ҳал этиши мумкин.

Яна бир омил — бу республикамизнинг осойишталиги, келажагига таъсир этаётган ички ва ташқи маънавий таҳдидлардир. Ички маънавий таҳдидларга мисол қилиб порахўрлик, маҳаллийчилик, қабилабозлик, мансабпарастлик, адолатсизлик ва бошқаларни келтириб ўтиш мумкин.

Агар юқоридаги иллатлар келажак орзу-мақсадларимизга эришишда тўсиқ бўлмаганида, Президентимиз Ислом Каримов бу масалани давлат сиёсати даражасига кўтариб, улар билан курашиш зарурлигига алоҳида эътиборни қаратмаган бўлар эди.

Ташқи маънавий таҳдидлар эса кейинги пайтларда айрим қўшни МДҲ давлатларида империячилик кайфияти ва бошқа қарашларнинг ортиб бораётганлигидир.

Мустақил Ўзбекистонимизга хавф солаётган ана шундай ички ва ташқи маънавий таҳдидларга зарба берувчи, маънавий хавфсизлигимизни таъминловчи куч бўлиши зарурдир. Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Самарқанд ва Навоий вилоятларининг навбатдан ташқари сессияларида янги фидойи ёшларнинг сиёсий кучни ташкил этиш ҳақидаги ташаббуси — бу замон ташаббуси, чақириғидир. Бундай чақириққа лаббай, деб жавоб бериш Ўзбекистоннинг ҳар бир фидойи фуқаросининг бурчидир.

Шавкат МАМАДАЛИЕВ, фалсафа фанлари номзоди.

ИСТИҚБОЛ КЎПРИГИ

Бугун биз янги замонда яшаяпмиз. Истиқлол бизга катта эркинлик берди. Энди бу эркинлик фақат эзгу амаллар учун, савоб ва саховат учун, халқнинг маънавий юксалиши учун замин яратишга хизмат қилиши керак. Бунда маҳалланинг ўрни муҳим. Маҳалла ўзбекчиликда энг улуғ жамоа бўлиб келган.

Маҳалла — жамиятимизнинг юраги десак, хато қилмаган бўламиз. Шунинг учун ҳам кейинги йилларда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига катта эътибор берилаяпти. Айниқса, оқсоқолларни синовдан ўтказишда, янги сайловлар ўтказишга тайёргарлик жараёнида кимнинг нимага қодирлиги яққол намоён бўлаяпти. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгашининг қарори билан ноябрь-декабрь ойларида ўтказиладиган ўзини ўзи бошқариш органларига сайловда дастлаб, унинг ёшидан, қилаётган ишидан қатъи назар, маҳалла аҳлининг иззат-ҳурматига сазовор инсонлар, барчани ўз ортидан эргаштира оладиган, ёшу қарига ўз маслаҳатлари билан қўмаклашадиган кишилар оқсоқолликка сайлансалар айни муддао бўларди.

Оқсоқол — бугун юртнинг маъракасига бош-қош бўладиган шахс эмас. Балки юртнинг маънавий отаси, ҳар биримизнинг энг яқин маслаҳатчимиздир. Бўлажак сайловларда ана шундай фазилатли кишилар сайланса адолатли иш бўлади. Ўшанда эртамиз бугунимиздан-да ёруғ бўлади.

Темур УБАЙДУЛЛАЕВ, Тошкент туманидаги Ботир Ҳошимов номли маҳалла фуқароси.

ҲОЗИРЛИК ҚИЗҒИН

Шу кунларда қайси маҳаллада бўлманг, оқсоқолдан тортиб фаолларгача қайноқ иш устида учратасиз. Уларнинг бир гуруҳи янги ташкил этилаётган маҳалла гузари қурилиши тепасида турган бўлса, иккинчиси шу ҳудудда яшовчилар билан тўй-тантаналарни, турли маърака-мажлисларни шарқона шинам, камчиқим, исрофгарчиликсиз ўтказиш ҳақидаги юртбошимиз кўрсатмалари хусусида суҳбат ўтказмоқда, йўл-йўриқ кўрсатмоқда. Ана шундай тиғиз кунларда яна бир муҳим тадбир — ноябрь-декабрь ойларида бўлиб ўтадиган маҳалла /йиғин/ оқсоқоллари сайловларига ҳам қизғин ҳозирлик кўрилаётир.

Гапнинг очиғи, ўтган галги сайлов билан бу сафаргисини бирбирига тенглаштириб бўлмайди. Шу йил баҳорда Андижонда маҳалла оқсоқоллари /йиғин раислари/ аттестациядан ўтказилганда мазкур вазифага судланган, савияси паст, таниш-билишлик орқасидан тасодифан келиб қолганлар ҳам чиқиб қолди. Ана шу ҳол такрорланмаслиги учун шаҳар ва туман ҳокимликлари бу масалага жиддий қарамоқдалар. Халқ ўзи билган, йиллар давомида синовдан ўтказган кишилар номзоди учун овоз беришга ҳозирлик кўрмоқда.

"Маҳалла" хайрия жамғармаси вилоят бўлими сайловлар олдидан маҳалла гузарлари хусусида тўлақонли маълумот берувчи паспортларни ташкил этди. Маҳалла кўзгуси ҳисобланган мазкур ҳужжат фуқаролар йиғини раиси /оқсоқол/нинг сайловдан-сайловгача ўтган давр мобайнида қай даражада фаолият кўрсатганлиги, ташкилотчилиги, эл-юрт ишига қайишимлигини акс эттиради. Ҳозирга қадар жамғарма вилоятдаги мавжуд 800дан ортиқ маҳалланинг ярмидан кўпини паспортлаштирди.

Дастлабки сайлов вилоятда биринчилардан бўлиб Андижон шаҳридаги Султон Жўра маҳалласида ўтказилиши режалаштирилган. Айни пайтда бу ерда ушбу тадбирни ўтказиш учун пухта ҳозирлик кўрилди. Хоналар шинам қилиб жиҳозланди. Деворлардан турли шиорлар, дабдабали рақамлар эмас, аксинча, буюк алломаларнинг расмлари, уларнинг ҳикматона сўзлари ўрин олди. Мамлакатимиз мустақилликка эришганидан кейинги йилларда қўлга киритилган оламшумул ютуқлар, Президентимизнинг маънавият, маориф, тиббиёт соҳасидаги саъй-ҳаракатлари ҳам аниқ мисоллар ёрдамида ўз ифодасини топган.

Биз сайловчилардан бир гуруҳи билан суҳбатда бўлдик. Улар ўзларининг янги сайланажак етакчилари ҳақида фикр-мулоҳазаларини билдирдилар:

Абдуллажон СОБИРОВ, Избоскан туманидаги Шерматобод қишлоғида яшовчи нафақахўр:

— Оқсоқол — ўша ҳудуднинг етакчиси, отаси. У ўзининг билимдонлиги, жамият ишига жонкуярлигидан ташқари юриш-туриши, кийиниши, оиладаги ўрни билан ҳам ҳаммага ўрнак бўлиши керак. Юқоридаги фазилатлардан бирортаси етишмаса, у ўз ортидан бошқаларни эргаштира олмайди.

Зайнобиддин НУРМАТОВ, Андижон шаҳридаги "Бўстон" маҳалласи фаоли:

— Оқсоқолликка номзодлар якка шахс бўлмаслиги, аксинча, икки-уч кишидан иборат бўлмоғи керак. Халқ улардан энг яхшисини ўзи танлаб олади. Зеро, шундай бўлмоқда ҳам.

Жойларда сайловолди йиғилишлари бўлиб ўтмоқда.

О. ШОДМОНАЛИЕВ.

Қадриятларимиз

МАҲАЛЛА ОБРЎСИ ЎЗ ҚЎЛИМИЗДА

Юксак талабчанлик, бурч ва масъулият ҳисси, ҳамжиҳатлик, уюшқоқлик, бирлик синови даври

Қисқа вақтда ўта долзарб масалалар қаторида бевосита қадриятларимизнинг нодир дурдонаси, демократик тарзда бошқаришнинг азалий халқчил шакли — маҳаллага оид зарур давлат ҳужжатлари қабул қилинди. Биринчиси, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг ҳаётимизда кейинги вақтларда учраб турган тўй-ҳашамлар, оилавий тантаналар, маърака ва маросимларни, марҳумлар хотираларига бағишланган тадбирларни ўтказишда мамлакатимизнинг кўп жойларида шуҳратпарастлик, дабдабабозлик, исрофгарчиликка йўл қўйиш, эл-юрт одатлари ва анъаналарини менсимаслик, ўзини кўз-кўз қилиш, атрофда яшаётган одамларнинг ҳол-аҳволини инобатга олмаслик каби эскидан қолган асоратларга барҳам бериш ҳақидаги Фармони бўлса, иккинчиси, «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларида сайлов ўтказишни ташкил этиш тўғрисида»ги Олий Мажлис Кенгаши қарори.

Иккала ҳужжат ҳам кенг халқ оммаси, мансабдор шахслар, жамоатчилик вакиллари, оммавий ахборот воситалари ва оддий фуқаролар томонидан самимий маъқулланиб, қизғин кутиб олинди.

Таъкидлаш жоизки, уларда илгари сурилган ўта жиддий, кенг қамровли, муҳими, давлат ва жамият аҳамиятига эга бўлган вазифаларни бажаришда маҳалланинг аҳамиятига алоҳида урғу берилган.

Авваламбор, мамнуният билан қайд этмоқчиманки, қабул этилган мазкур дастуруламаллар олдимизда турган долзарб вазифаларни аниқ-равшан, бутун залвори ва ўта муҳим ижтимоий-сиёсий аҳамияти билан кўрсатиб, белгилаб берди. Айни вақтда улар фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, шу жумладан, маҳаллалар обрўсини янада оширишга, ҳуқуқларини кенгайтиришга, давлат ҳокимияти органларининг айрим ваколатларини маҳаллий органларга аста-секин олиб беришга қаратилган катта ташкилий, амалий тадбирларни ҳам қамраб олган.

Буни ҳар бир маҳалла раиси, фаоли чуқур англаб олиши, илгари сурилган вазифаларни тўла ва юксак даражада адо этиш билан бирга, кўрсатилаётган ҳурмат, катта эътибор, яратилаётган улкан имкониятлар даражасида юксак масъулият, садоқат билан меҳнат қилишни, бор билим ва тажрибани ишга солиб, самарали ишлашни, янги тизимлар, ташаббуслар билан фидойилик кўрсатишни ўйлаши лозим.

Халқимизда «Кенгашли тўй тарқамас» деган ажойиб даъват бор. Шу ибратли мақолга амал қилиб, Фармон ва Қарор чиқиши биланоқ тезда биз Ўзбекистон «Маҳалла» жамғармаси республика бошқаруви жамоатчилик кенгашини туздик. Кенгашга соҳани яхши биладиган, инсонпарвар, фахрли жамоатчи номига муносиб олимлар, мутахассислар, элшунослар, ҳуқуқшунослар, иқтисодчилар, амалиётчилар, тажрибали оқсоқоллар аъзо этиб сайландилар. Кенгашга республикадаги нодавлат идораларининг, жамғармаларнинг вакиллари ҳам киритилди.

Шу билан бирга, «Маҳалла» жамғармасининг таклифи, ташаббусига мувофиқ, республика Хотин-қизлар қўмитаси, «Оила» маркази, «Нуроний» жамғармаси, Ўзбекистон мусулмонлари идораси, Маданият ишлари вазирлиги, «Маънавият ва маърифат» маркази ва бошқа қатор давлат ҳамда жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда кенгаш ўтказилди. Унда республика Президенти Фармони ва Олий Мажлис Кенгашининг «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларида сайлов ўтказишни ташкил этиш тўғрисида»ги қароридан келиб чиқадиган вазифалар кенг муҳокама этилди. Кенгаш якунида барча жамоат ташкилотлари сайловолди тайёргарлик кўриш ва уни мавжуд қонун ва низомларга тўла риоя қилган ҳолда ташкилий жиҳатдан пухта ўтказишнинг аниқ, кенг қамровли тадбирлари ишлаб чиқилди. Ҳозир ушбу тадбирларни республика бўйлаб ўз вақтида, сифатли ўтказишнинг амалий ва самарали чораларини кўрмоқдамиз. Бунга эришиш учун жамғарма раҳбариятини, раёсат ва кенгаш аъзоларини амалий ёрдам кўрсатиш учун жойларга ишчи сафарига юбормоқдамиз. Бу борадаги ишларимизнинг самарали бўлишида вилоят, шаҳар ва туман ҳокимликларининг ёрдами ҳамда қўллаб-қувватлашларига таяниб иш кўрмоқдамиз.

Маълумки, Қарорда Конституциянинг 105-моддасига мувофиқ ҳамда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари раисларининг (оқсоқолларининг) ва улар маслаҳатчиларининг ваколат муддати тугаши муносабати билан амалдаги йилнинг ноябрь-декабрь ойларида сайлов ўтказиш кўзда тутилган.

Шуни айтишим керакки, ваколат муддати даврида маҳалла раисларининг (оқсоқолларининг) иш фаолияти халқнинг диққат-эътиборида бўлди. Ким қандай иш юрита олиши аниқланди. Оқсоқоллик лавозимига тайинлашда халқ энди адашмайди. Маҳалла оқсоқоли ва уларнинг маслаҳатчиларини танлашда ана шу нуқтаи назардан туриб иш юритилмоқда. Мазкур лавозимларга, Қарорда таъкидлаб ўтилганидек, ташкилотчилик қобилиятига, етарли билим даражасига эга бўлган, янги демократик қадриятларни тез ўзлаштира олувчи, фуқаролар ташаббусларини қўллаб-қувватлашга, уларни амалга оширишни таъминлашга қодир одамлар танланиши лозим.

Табиийки, маҳалла оқсоқоллиги ва уларнинг маслаҳатчилари лавозимларига маҳалла учун жонини фидо қилувчи комил инсонлар сайланиши зарур. Аслида, оқсоқоллик лавозим эмас, масъулият! Зеро, келажакни олдиндан кўра биладиган, маҳалланинг оғирини енгил қила оладиган кишилар кўплаб топилади. Ўйлайманки, маҳалла аҳллари бу масъулиятли сайловни ўтказишда талабчанликни янада кучайтирадилар. Ана шунда биз инсонпарвар раисларимиз ва уларнинг маслаҳатчилари билан самарали иш юритиб, ўзлигимизни англаб, жаҳон кўз ўнгида ҳалол ва пок эътиқодимизни кенг кўламда намойиш этиш имкониятига эга бўламиз.

Ҳамма ёдда тутиш керакки, маҳалла — Ўзбекистонда демократиянинг Шарқона принциплари мавжуд маскан. У мустақиллик даврида қарор топган янги тажрибалар билан тобора бойиб бормоқда. Келажакда, мазкур қарорда таъкидланганидек, уларнинг ҳуқуқларини кенгайтириш, давлат ҳокимияти органларининг айрим ваколатларини маҳаллаларга аста-секин бериш ҳам кўзда тутилмоқда. Бўлажак сайловларда раисликка (оқсоқолликка) кўрсатиладиган номзодларнинг бундай катта, мураккаб вазифаларни бажаришга нечоғлик тайёр эканликларини ҳам ҳисобга олиш алоҳида аҳамиятга эгадир. Бинобарин, бу ва бошқа жиддий талаблар фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига сайловга пухта тайёргарлик кўришни ҳамда уни ўтказиш даврида фуқаролар йиғинлари ишини пухта таҳлил этишни талаб қилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида оммавий ахборот воситалари раҳбарлари билан бўлиб ўтган кенгашда жуда тўғри кўрсатиб ўтилганидек, ўлкамиз ўз тараққиётининг сифат жиҳатидан янги босқичини бошлаган ҳамда демократик, ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш вазифаси биринчи галдаги вазифалар сирасига киритилган ҳозирги кунда маҳаллаларга аҳоли ўртасида катта обрў-эътиборга эга бўлган одамларни раис ва маслаҳатчилар этиб сайлаш жуда муҳимдир. Негаки, маҳалла оқсоқолининг айтгани-айтган, дегани-деган. Демак, у шу даражада ўйлаб, адолат билан, етти ўлчаб бир кесиши керак. Раис — маҳалланинг отаси ҳисобланади, маҳалладошлари ҳаётидаги барча яхши-ёмон воқеҳодисаларга, ташвиш ва изтиробларга дахлдордир. Раис — ўз ҳудудида яшовчи фуқароларнинг қийналганларига ёрдам бериш каби қатор инсоний қадриятларни чуқурлаштиришга, аҳолининг жипслашиб, уюшиб, аҳил яшашини таъминлашга масъулдир.

Маҳалла ҳамиша миллат тақдири, истиқболини ҳал этадиган покликка, нури ҳидоятга бошлайдиган мезонлар талабидан келиб чиқиб фаолият кўрсатади. Миллатимиз кўрки, ҳаётимиз зийнати бўлган инсоф, оқибат, шарм-ҳаё, ҳалоллик каби юксак олижаноб фазилатларни ривожлантиришга, жаҳолат, нопоклик, гиёҳвандлик, ичкиликбозлик каби иллатларни тугатишга ўзининг муносиб хизматини қўшиб келган.

Қабристонларни, қадамжоларни тартибга келтириб, ўтган аждодлар руҳини шод этишни канда қилмасликка бош бўлиб, ҳашарлар уюштирган.

Раис бошлиқ маҳалла фаоллари асли қаттиқ турса, маҳалла тартибини, тамойилини бузадиган одамнинг ўзи бўлмайди. Чунки тўй, маърака соҳиби пули-давлати кўп бўлса ҳам маҳаллага таъзим, ўша ерда умргузаронлик қилишига мажбур. Бунинг боиси, инсоннинг ўлиги ҳам, тириги ҳам, тўйи ҳам, маъракаси ҳам маҳалла билан-да! Маҳалла — ота-онанг, дегани шу-да.

Маҳалла — одамлар ўртасида яхши қўшничилик, ўзаро ҳурмат ва инсонпарварлик муносабатларини тарбиялаш ўчоғи. Маҳалла — жамиятнинг тиниқ кўзгуси, маҳалла — ноёб ҳодиса, кичик ватан шакли. Бу ерда одамлар бирбиридан огоҳ, бири бирига ҳамкору ҳамдард, энг муҳими, инсон бу ерда ўзини ёлғиз сезмайди. Маҳалла шаъни, нуфузи, обрў-эътибори муқаддасдир. Сайланадиган раис, маслаҳатчилар шу сифатларнинг бошида туришга қодир, шахсий намуна кўрсатишга муносиб одамлар бўлиши керак.

Лекин, афсуски саъй-ҳаракатларимизга қарамай, тан олиш керакки, айрим маҳаллаларда сайловга тайёргарлик ўзибўларчиликка ташлаб қўйилган, қабул этилган қарор ва низомларга, тартиб-қоидаларга тўла амал қилиш таъминланмаган. Шунингдек, номзодларни танлашда, муқобилликка, жамоатчилик фикрини ҳисобга олишда саёзликка йўл қўйилмоқда. Шуни ҳам инобатга олиш лозимки, сайлов жараёнида маҳаллаларни қўшиш, бирлаштириш масаласида шошма-шошарликка йўл қўймаслик, пухта ўрганмай, жойларда бир неча ўн, юз йиллар давомида қарор топган маҳаллалар аҳолисининг ўринли, ҳар жиҳатдан асосланган мулоҳазаларини ҳисобга олмай ҳал қилишга қўл урмаслик муҳимдир, токи кейинчалик йўқ жойдан ўзимизга-ўзимиз ўринсиз ташвишларни орттирмайлик.

Халқимизнинг маҳалла ва унинг раиси ҳақидаги талабларидан келиб чиқиб юқори савияда сайловларни ўтказиш, «Маҳалла» жамғармаси учун жиддий синовдир. Зеро, маҳалла — давлатимизнинг суянган тоғи, ҳурматли Президентимиз таъкидлаганларидек, «Ҳозирги вақтда одамларнинг ҳақиқий моддий аҳволини, уларнинг маънавий ва маданий қизиқишлари доирасини маҳалладан кўра яхшироқ биладиган тузилма йўқ»дир.

Маҳалланинг фақат маҳаллий бошқарув тизими эмас, шу билан бирга, чинакам тарбия мактаби, ахлоқ ва маънавият маскани, ниҳоятда таъсирчан мафкура ўчоғи эканлигини, унга нисбатан ҳурмат ва талаб ортиб бораётганлигини ҳисобга олиб, унинг фаолиятини шу юксак талаблар даражасида бўлишини таъминлайдиган сардорларини танлаш, сайлаш, унинг кенг имкониятларидан унумли фойдаланишга эришиш учун барча чораларни кўришимиз керак.

Жаҳон давлатчилик амалиёти мустақил Ўзбекистонимизда ривож топаётган маҳаллий ўзини ўзи бошқариш тажрибасини маъқуллаётган, бундай ўзига хос тизимнинг афзалликларини тан олаётган бир пайтда бутун масъулиятни чуқур ҳис этиб фаолият кўрсатиш олий бурчимиздир.

Шуҳрат ЖАЛИЛОВ, Ўзбекистон Республикаси «Маҳалла» хайрия жамғармасининг раиси, Олий Мажлис депутати.

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига сайловлар олдидан

«МЕНИ САЙЛАНГ...»

— Фалончи бова яна домкомнинг устидан ёзиб юрганмишми?

— Ёзиш ҳам гапми! Уч-тўрт кишини етаклаб, кунда-кунора шаҳар ҳокимлигининг остонасини камар қилди-ку.

— Иккови қалин оғайни эди-ку? Қачон ораси бузила қолди?

— Қозон пулига талашиб, ораларига совуқчилик тушди.

— Қозон пули, дейсизми...?

— Ҳа. Фалончи бова оғайнисини домкомликка "сайлаб" олгач, маҳалладаги қозонларни тўйларга, таъзияларга бериб, эвазига пул олиб юрарди. Оғайниси ўшандан ҳам умидвор бўлибди. Фалончи бова кўнмабди. У эса домкомлигидан фойдаланиб, қозонларни унинг қўлидан олиб қўйибди. Энди қозонларни тўймаъракаларга ўзи бераётганмиш, пулни ҳам ўзи олаётганмиш...

Бир таъзияда ана шундай суҳбатнинг беихтиёр гувоҳи бўлдим. Бу гапларга эътибор бермаслигим ҳам мумкин эди. Лекин чоллар тилга олган Фалончи бовани ҳам, "домком"ни ҳам яхши танирдим. Бири узоқ йиллар қурилиш идораларида "партком", бири омбор мудири бўлиб ишлаган, ҳозир пенсияда эдилар. Собиқ "партком" — Фалончи бова сўзамол, "катта"лар олдида ҳам, йиғилишларда ҳам бурро-бурро гапира оладиган, шарттаки одам. Шунинг учунми, ундан кўпчилик, ҳатто "катта"лар ҳам ҳайиқишади. Гоҳо шунга бас келиб ўтирамизми, деб ён бериб қўя қолишади. Омбор мудирининг "домком", яъни маҳалла фуқаролар йиғини раислигига "сайланиши" сабаби ҳам шу бўлса керак. Шунинг учун Фалончи бова уни "мен қўйдим" деб, "қозон пули"ни майда чайнаб, еб юрмоқчи бўлган. "Домком"нинг эса кўзи қиймаган. Ахир нима кўп — тўй-ҳашам, тадбир, маросим кўп бўлса... Ўзингиз ўйланг, озмунча пул бўладими?...

Ана шунақа "домком"лар, яъни маҳалла фуқаролар йиғинлари раислари (оқсоқоллар) Қарши шаҳрида озми, кўпми? Бу саволга жавоб топиш учун Қашқадарё вилоят ҳокимининг "Қишлоқ, маҳалла фуқаролар йиғинлари раисларини аттестациядан ўтказиш тўғрисида"ги қарорига кўра август ойида ўтказилган аттестация натижалари билан қизиқдик. Шаҳардаги 63 маҳалла раисининг 59 нафари аттестациядан ўтказилган экан. Демак, оқсоқолларнинг бўладигани ғалвирдан ўтган, бўлмайдигани кетган экан-да, деб ўйларсиз? Қарши шаҳар ҳокимлиги ташкилий ва кадрлар иши масалалари бўйича гуруҳ раҳбари Алишер Мансуровнинг айтишича, аттестациядан 6 оқсоқол ўтолмаган, 12 нафари эса шартли равишда ўтказилган. Энг қизиғи, уларга аттестация натижаси билдирилмаган. Яна ажабланарлиси, аттестациядан ўтмаган раислар шу пайтгача ишлаб юришибди. Майли, бу шаҳар ҳокимлигининг "ички иши". Лекин Қарши шаҳридаги маҳаллаларнинг ҳаммасида ҳам иш рисоладагидекми? Афсуски... Бирида моддий ёрдам зориққан киши қолиб, бошқасига берилади. Бирида кўчалар ахлатга тўлиб кетган. Нега? Чунки айрим оқсоқоллар ўз вазифасини тўйда қўл қовуштириб, тавозе билан меҳмон кутиш, тантанани очиқ деб эълон қилиш, эвазига сарупо кийиш, маълумотнома бериш (албатта, текинга эмас), моддий ёрдамни ҳам енг ичида бўлиш, деб тушунадилар.

Оқсоқол — эл кайвониси. Бу лавозимга дуч келган киши эмас, балки бағри кенг, кўзи тўқ, ҳалол, ташкилотчи, жонкуяр кишигина сайланиши лозим. Шундай оқсоқоллар бош бўлган маҳаллалар кун сайин обод бўлиб, чирой очаётгани, эл ҳам тинч, осойишта кун кечираётганини кўриб турибмиз-ку. Демак, маҳалламизга кимнинг оқсоқол бўлишига бефарқ қараш мумкин эмас. Албатта, "Мени сайланг, мени сайланг..." дегувчилар ҳам, "Уни сайлаш керак, буни сайлаш керак", деб тавсия қилувчилар ҳам кўп бўлади. Бу табиий ҳол. Бироқ кимнинг кимлиги сизга кундай аён-ку, азиз маҳалладошим. Шундай экан, бефарқ бўлиш, жим туриш мумкин эмаслигини, фикрингизни айтиш лозимлигини тушуниб етишингизни жуда-жуда истардик, йўқса... "Сукут аломати — ризолик" қабилида иш тутилмайди деб ким айта олади? Ҳеч ким. Сиз "менга нима?" десангиз, мен андиша қилсам, албатта, "қозон пули"га талашувчиларга ўхшаш одамлар оқсоқолликни даъво қилишади-да.

Шу ўринда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгашининг "Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларида сайлов ўтказишни ташкил этиш тўғрисида"ги қароридаги бир жумлага эътиборингизни қаратмоқчиман. Унда "...йиғинлар раислари ва уларнинг маслаҳатчилари вазифасига ташкилотчилик қобилиятига ва катта обрўэътиборга, етарли билим даражасига эга бўлган, янги демократик қадриятларни тез ўзлаштира олувчи одамларни танлаш" кераклиги уқтирилган. Бу бежиз эмас. Хайриятки, Қарши шаҳар ҳокимлигидагилар ана шу сатрлар мазмунини чақишиб, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига бўладиган сайловга жиддий тайёргарлик кўрмоқдалар.

— Қарши шаҳридаги 63 маҳалла 6 гуруҳга бўлинган, — дейди Алишер Мансуров. — Уларда 20 ноябрдан 20 декабргача сайловлар бўлиб ўтади. Сайлов ўтказишни ташкил этишга доир тадбирлар ва тавсиялар ишлаб чиқилиб, шу асосда тайёргарлик ишлари олиб борилаяпти. Яқинда семинар ўтказдик. Ҳамма нарсани тушунтирдик. Гап энди фуқароларнинг ўзида. Энди жойларда вакиллар йиғилишлари бўлиб ўтади. Уларда вакиллар сайлаб олинади. Вакиллар эса оқсоқолни сайлайди. Ҳа, ана шунақа. Вакилни сиз сайлайсиз, вакил, — раисни, қадрли ҳаммаҳаллам. Айтинг-айтинг, вакилингиз ақлли, дониш, ташкилотчи, эл иши учун ёниб куядиган, кайвони одамни раисликка сайласин. Шунда юртимизнинг бир парчаси — маҳалламиз обод бўлади. Бу сизу бизга боғлиқ, азиз фуқаролар!

Нарзулла РАВШАНОВ, журналист.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг
ҚАРОРИ

1999 ЙИЛ ҲОСИЛИ УЧУН КУЗГИ-ҚИШКИ АГРОТЕХНИКА ТАДБИРЛАРИНИ ЎЗ ВАҚТИДА ЎТКАЗИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ушбу мақсадларда:

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари билан келишилган кузги шудгорлашни тугаллаш, коллектор-дренаж ва суғориш тармоқларини тозалаш, шўрланган ерларни ювиш муддатлари бўйича таклифлари қабул қилинсин;

кузги шудгорлаш, ерларни текислаш ва мелиорация ишларини бажаришга, идоравий бўйсунишидан ва мулкчилик шаклларидан қатъи назар, саноат, қурилиш ташкилотлари ҳамда бошқа ташкилотлар ва корхоналарнинг ҳайдов тракторлари, экскаваторлари ва бошқа ер ковлаш техникаси шартнома асосида жалб қилинсин;

кузги-қишки агротехника тадбирлари сифатли ўтказилишига, ушбу тадбирларни бажаришда банд бўлган механизаторларга зарур ишлаб чиқариш ва маиший шароитлар яратилишига алоҳида эътибор берилсин;

ишларнинг сифатли бажарилганлиги учун механизаторларни моддий рағбатлантириш ҳамда ишларни бажаришда агротехника талаблари бузилганлиги учун иқтисодий таъсир кўрсатиш чора-тадбирларидан кенг фойдаланилсин.

Кузги-қишки агротехника тадбирлари уюшқоқлик билан ўтказилмаслигига йўл қўяётган ва бу ишлар сифатсиз бажарилаётганлиги учун мансабдор шахсларга нисбатан республика қонун ҳужжатларига мувофиқ жиноий жавобгарликка тортишгача жазолашнинг қаттиқ чоралари кўрилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, "Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг" холдинг компанияси, "Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш" давлат-кооператив қўмитаси мутахассислар ва олимлардан ишчи гуруҳлар тузсинлар ва уларни кузги шудгорлаш тугаллангунга қадар кузги-қишки тадбирларни ташкил этиш ва улар сифатли бажарилишини таъминлаш вазифаси билан республика минтақаларига юборсинлар.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари жойларда ана шундай гуруҳлар ташкил этсинлар.

3. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, "Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш" давлат-кооператив қўмитаси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари ҳайдов агрегатлари икки сменада ишлашини таъминласинлар, кўчма тузатиш бригадалари ташкил этсинлар, двигателлар, узеллар ва агрегатларни, бошқа зарур материалларни алмаштириш фондлари ташкил этсинлар, "Ўзқишлоқхўжаликмаш-холдинг" холдинг компанияси эса машина-трактор парклари ва хўжаликларнинг буюртманомалари бўйича ҳайдов агрегатларига эҳтиёт қисмлар тайёрланишини ва етказиб берилишини таъминласин.

4. "Ўзкимёсаноат" уюшмаси минерал ўғитлар ишлаб чиқаришни ва уларни 1998-1999 йил куз-қиш даврида қишлоқ хўжалиги корхоналарига етказиб беришни таъминласин.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Б.Олимжонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 17 ноябрь.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг
ҚАРОРИ

ДАВЛАТ МУЛКИНИ ХУСУСИЙЛАШТИРИШДА ХОРИЖИЙ САРМОЯЛАРНИ ЖАЛБ ҚИЛИШНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

4. Белгилансинки:

хорижий инвесторлар томонидан корхоналар ёки акциялар пакетлари эркин алмаштириладиган валютага сотиб олинади, инвестиция мажбуриятлари эса хорижий валютада ҳам, қиймати қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда аниқланадиган замонавий технология асбоб-ускуналари етказиб бериш тарзида шакллантирилади;

корхоналар ёки акциялар пакетлари қиймати учун тўлов сифатида хорижий инвестордан тушадиган эркин алмаштириладиган валютадаги маблағлар 1999 йил 1 январдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитасининг Марказий банкдаги махсус валюта счётига ўтказилади, кейинчалик биржадан ташқари валюта бозори харид курси бўйича тўлиқ ҳажмда мажбурий равишда Марказий банкка сотилади;

корхоналар ёки акциялар пакетларини хорижий инвесторларга сотишдан олинган миллий валютадаги тушумни тақсимлаш Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 22 августдаги 362-сонли қарори билан белгиланган тартибга мувофиқ амалга оширилади;

хусусийлаштириладиган корхона томонидан хорижий инвесторнинг инвестиция мажбуриятлари ҳисобига олинган пул маблағлари ва технология асбоб-ускуналари даромад (фойда) солиғига ва қўшилган қиймат солиғига тортиш объекти бўлиб ҳисобланмайди.

5. Хусусийлаштирилаётган корхоналарни ёки акциялар пакетларини хорижий инвесторларга сотиш тартиби тасдиқлансин.

6. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Марказий банки, Давлат мулки қўмитаси ва Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг Ўзбекистон Республикасининг суверен рейтингини олиш бўйича тадбирларни амалга ошириш тўғрисидаги таклифига розилик берилсин.

7. Белгилаб қўйилсинки, хорижий инвесторларнинг Ўзбекистон эмитентлари акцияларини республика фонд бозорида сотишдан олган даромадини эркин алмаштириладиган валютага конвертация қилиш:

агар кўрсатиб ўтилган акциялар эркин алмаштириладиган валютага сотиб олинган бўлса;

хорижий инвестор акцияларни уларни сотиб олган санадан кейин камида 12 ой ўтгач сотган тақдирда амалга оширилади.

Пул-кредит сиёсати бўйича Республика комиссияси Ўзбекистон Республикаси Марказий банки, Молия вазирлиги ва Давлат мулки қўмитаси билан биргаликда хорижий инвесторларнинг Ўзбекистон эмитентлари акциялари муомалада бўлишидан олинган даромадларини эркин алмаштириладиган валютага конвертация қилиш тартибини бир ой муддатда ишлаб чиқсин ва белгиланган тартибда тасдиқласин.

8. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси "Тошкент" республика фонд биржаси билан биргаликда қимматли қоғозларни хорижий инвесторларга эркин алмаштириладиган валютага сотиш учун, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Марказий банки билан биргаликда тегишли меъёрий ҳужжатларни ишлаб чиққан ва тасдиқлаган ҳолда, 1999 йил 1 январгача махсус савдо майдончаси ташкил этсин.

9. Давлат мулки негизида ташкил этилган акциядорлик жамиятларининг асосан хорижий инвесторлар ўртасида жойлаштириш учун, шунингдек, чет эл фонд биржаларида листинг шартларига риоя этиш учун улар томонидан акцияларнинг қўшимча эмиссиясини амалга ошириш тўғрисидаги таклифларига розилик берилсин.

10. Ҳукумат қарорларига ўзгартиришлар ва қўшимчалар киритилсин.

11. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси, Молия вазирлиги ва Марказий банки ушбу қарордан келиб чиқадиган идоравий меъёрий ҳужжатларни бир ой муддатда ишлаб чиқсинлар ва белгиланган тартибда қабул қилсинлар.

12. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари В.Чжен зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 18 ноябрь.

ФРАНЦУЗ МУМТОЗ МУСИҚАЛАРИ ЯНГРАДИ

Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваториясининг катта залида Франциянинг Тошкентдаги элчихонаси, «Альянс Франсез» жамияти томонидан ташкил этилган француз халқининг машҳур бастакорлари Жорж Бизе, Клод Дебюсси, Габриель Форе, Дарию Мило, Франсис Пуленк, Морис Равель ва Камий Сен-Санс асарлари асосида «Француз мумтоз мусиқалари» концерти бўлиб ўтди.

Кечада француз бастакорлари асарлари ўзбек санъаткорлари томонидан ижро этилди. Айниқса, Ф. Пуленкнинг «Менинг гитарам», М. Равелнинг «Океандаги қайиқча» ва «Павана» асарлари, Ж. Бизенинг «Фантазия» асари ҳамда «Кармен» операсига увертюра, Сен-Санснинг «Оққуш», Клод Дебюссининг «Оҳиста вальси» ва «Қувонч ороли» асари, Д. Мийонинг «Бразильера» ва «Скарамуш» ҳамда Г. Форенинг «Уйғониш» асарлари мухлислар олқишига сазовор бўлди.

Ушбу кеча шу йилнинг сентябрь ойида Тошкентда ўтказилган «Халқаро симфоник мусиқа фестивали» байрамининг узвий давоми бўлди. Ушбу фестивалда «Мусиқа кишини ҳамиша гўзалликка, баркамолликка, эзгуликка даъват этувчи илоҳий қудратдир. Ана шундай нафис, мўъжизавий санъатнинг яратувчилари ҳам шубҳасиз гўзал қалб эгаси, етук инсонлардир. Қаердаки тинчлик, осойишталик, тўкинлик бўлса, ўша ерда куй яралади. Ўзбекистон эса ана шундай мамлакатлар сирасига киради», деб баҳо берилганди.

Юртимизда бундай маданий тадбирларнинг ўтказилиб турилиши нафақат ўзбек-француз халқларининг дўстлигини, балки жаҳондаги бошқа халқлар билан бўлган дўстлик ришталарини мустаҳкамлаб, уларни ўзаро ҳамкорликка чорлашга хизмат қилади.

Илҳом РАҲМОНОВ.
«ЖАҲОН» АА.

Тўқсонда сапоқда, юзда товоқда

Бозорда «Хоразм гуручи» деган иборанинг ўзи харидорнинг эътиборини тортмай қолмайди. У иложи борича шу гуручдан сотиб олишга ҳаракат қилади. Агар бозорда айланиб-айланиб, нархини кўтариб турувчи «кунда-шунда»лар қўлидан ўтмаса, Хоразм гуручи нисбатан арзон бўлади. Урганчдаги марказий деҳқон бозорида бир килограммини 60-70 сўмдан сотиб олиш мумкин.

Хоразм гуручининг нисбатан арзонлиги-харидоргирлигининг асосий сабаби эмас. Асосий сабаб, ўзига хос иқлим ҳамда сув шароитларида, катта тажриба тўплаган одамлар қўли билан етиштирилган бу неъматнинг мазалилигию тўйимлилигида. Қолаверса, уни сақлашдаги афзалликларда.

Ана шу неъматни етиштиришнинг меҳнатлари осон эмаслигини бирданига хис қилиш мушкул. Шоликор ўз тайёргарлигини бир йил олдиндан бошлайди. Ер белгилаш, нав танлаш, сув имкониятларини аниқ билиш, уруғликларни тозалаш ишларида янглишиш умидларининг пучга чиқиши билан баробар. Айниқса, ернинг, сувнинг шўрланиш даражалари кучли, қуёшнинг ҳарорати кескин ўзгарувчан шароитда шоликорнинг кўникма ва малакалари ҳал қилувчи аҳамиятга эга.

Айнан шундай фазилатлар эгаси бўлганликлари, фидокорона меҳнатни канда этмасликлари сабабли ҳам вилоят шоликорлари ҳар йили мўл-кўл, харидорбоп маҳсулот етиштирмоқдалар. Вилоятда бу йил 38 минг гектар ерга шоли экилди. Шахсий томорқаларни ҳам қўшиб ҳисобласа, бу кўрсаткич 40 минг гектардан зиёд бўлади.

Шу майдонларнинг 96 фоизига «Авангард» навли уруғ экилди. Шу заминга кўп жиҳатлари билан мос келиши, ўрта ҳисобда ундан 55-60 центнердан ҳосил олиниши, шолисидан 72 фоиз гуруч чиқиши, ушоқ кам бўлиши туфайли бу нав бугунги кунда маъқул келмоқда. Баъзи ҳужжатларда ундан гектарига 9 тонна атрофида хирмон кўтараётганлар ҳам бор.

«Авангард» — ўртапишар нав. Узоғи билан 117 кунда пишиб етилади. Шу сабабли уни майнинг биринчи ярмида экиб тугаллаш керак.

Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига кўра, бир гектар шоли майдонида ўртача 250-270 минг тупга яқин ниҳол ундирилади. Уларнинг ҳар бирида ўртача бештадан бошоқ бўлиши мумкин. Бошоқлардаги донлар сони 140-155 тани, умумий оғирлиги 3,2-3,6 граммни ташкил этганда, бу имкониятлар 80-90 центнерга боришидан далолат беради. Ана шу имкониятлардан тўла фойдаланиш хоразмлик шоликорларнинг эзгу орзусидир.

«Авангард» Хоразм далаларига 1982 йилдан буён экилиб келинади. Албатта, об-ҳаво, ер-сув, меҳнат шароитлари ўзгариб бораётган ҳозирги даврда, аввало, ушбу навга хос хусусиятларни сақлаб қолиш ва янги, ҳозиргидан ҳам ҳосилдорроқ, эртапишарроқ нав устида бош қотириш муҳим масала.

Бу масалани узлуксиз ҳал қилиш борасидаги уринишлар натижасида 1996 йилда Гурлан туманида Ўзбекистон шоличилик илмий-тадқиқот институтининг Хоразм филиали ташкил этилди. Филиал, аввало, «Авангард»нинг элита уруғларини тайёрлашга «бел боғлади». Илгари 120 тонна шундай уруғлик Тошкентдан не-не харажатлар ва чиқимлар, сифат йўқотишлари билан олиб келинарди. Ҳозир эса филиал 200 тонна сара уруғлик тайёрлаб беришга улгурмоқда. Бу эса вилоятнинг бирламчи уруғга бўлган эҳтиёжини асосан қоплайди.

Уруғлик ҳақида тўхталиб, уни тозалаш техникаси тўғрисида гапириб ўтмай бўлмайди. ОВС ҳамда ОВП-25 тозалаш машиналари камлиги, мавжудларининг эскириб қолганлиги кўп муаммолар туғдирмоқда. Агар бу масала ҳал этилса, юқорида тилга олинган 90 центнерлик «марра» эгалланиши, сифатлилик кўрсаткичлари ҳам ошиши табиий. Бу масалага ҳозир вилоятда эътибор кучаймоқда.

Филиалда Хоразм шароитига мос келадиган 23 шоли нави устида иш олиб борилаяпти. Буларнинг орасида бугун катта умид туғдираётган тезпишар, ўртапишар навлар ҳам бор. «Аланга» шундай навлардан бири ҳисобланиб, уни синаб кўриш ишлари давом эттирилмоқда.

Уруғлик тўғрисида гап кетаётганида, беихтиёр ота-боболардан қолган бир матал эсга келади: «Саксонда сапоқда, тўқсонда товоқда!» Бу деҳқончилик неъмати саксон кун ичида сапоғи — энг охирги бандигача, бутун тупи билан пишиб етилгани, тўқсон кунда товоқларда таом бўлиб тортилгани маъқул, деган эзгу ниятни англатади.

Республиканинг шимолий ҳудудларида жойлашган Хоразм учун умумий ҳисобда саксон-тўқсон кун ичида пишиб етилиб, саранжомлаб олинадиган, энг сара уруғларнинг барча хусусиятларини жамлаган шоли нави жуда фойдали бўлур эди. Албатта, бу нав бошқа жойларга ҳам зарур. Филиал аҳли, хусусан, унинг раҳбари, қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди Даврон Бобониёзов буни яхши билади. Унинг эзгу нияти ҳам эртапишар, янги нав яратиш эканлигини тушуниш қийин эмас.

Сара уруғ бўлиқ ҳосилнинг асоси, холос. Лекин бу асосни неча бор мустаҳкамлаш лозим бўлади. Хоразмлик шоликор кун оша кўчатнинг рангига қарайди, унга жажжи гўдакка умид билан тикилгандай боқади.

Шоли одатда икки марта озиқлантирилади. Лекин парвариш кўчатлар «кулиб турмагунча» давом этаверади. Ниҳоллар тўла униб чиқмаган жойларга кўчат битта-битталаб қўл билан қадалиб ҳам чиқилади.

Тажриба сув сатҳи 14-15 сантиметрдан ва ҳарорати 14 даража иссиқдан кам бўлмаган вақтда экилган уруғлик яхши ва бегона ўтларсиз униб чиқишини кўрсатади. Шу кўрсаткичлар 5-7 кун сақланганда, уруғликка зарар етмайди, қийғос кўкариб чиқади. Бегона ўтлар ўсишига имкон бўлмайди.

Шу ўринда экиш даврида сувмоладан фойдаланишнинг хосиятлари тўғрисида тўхталиб ўтиш мақсадга мувофиқ. Бу тадбирдан кўриладиган пировард фойда ундан кўрилган чиқимларни икки-уч баравар қоплайди.

Экиш учун тайёрлаб қўйилган майдонга сув юбориб, қайта бир марта мола ўтказиб олиш натижасида тупроқнинг сув ўтказувчанлиги, уруғликнинг ўрнашуви яхшиланади, Бегона ўт кескин камаяди. Ўғит кўпроқ наф келтиради. Қолаверса, сув ҳам, ўғит ҳам бирмунча тежалади.

Ўғит — шолининг қувватини оширадиган, ҳосилни оширадиган муҳим восита. Лекин у меъёридан кам бўлганда ҳам, кўп бўлганда ҳам кони зарар. Қолаверса, ўз вақтидан олдин ёки кейин берилса ҳам кутган натижаларга эришилмайди. Албатта, бу борада мутахассисларнинг маслаҳатлари бор. Уларга амал қилинади. Аммо энг муҳими — шоликорнинг сезгиси. У меъёрни ҳам, энг қулай фурсатни ҳам аниқ белгилаб туради.

Вилоятда йиллик шартнома режаларини биринчилардан бўлиб уддалаган Янгибозордаги Ҳамза номли, Янгиариқдаги Шароф Рашидов номли, Ҳазораспдаги «Хоразм» жамоа хўжаликлари шоликорлари ҳисоб-китоблари, мўлжаллари ҳеч вақт ўзларини ҳам, бошқаларни ҳам алдамайдиган омилкорлар қаторида тилга олиш мумкин.

Улар ниҳолларни икки марта парвариш давомида айрим шоликорлар тўрт-беш ишлов бериб эришган натижаларини таъмин эта оладилар. Бунинг сабаби — ерга мустаҳкам ўрнашган сара уруғларнинг ҳар бирига ўғитнинг ҳаётбахш лаззати, ҳосилдорликни оширувчи кучи етиб боришидадир. Чиғинлар ва бегона ўтлар униб чиқишининг иложи борича олди олиниши, пайдо бўлиб қолганларининг дарҳол чораси кўрилиши ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Мўл ҳосил етиштириш — бу ҳали катта хирмон кўтарилди, деган гап эмас. Шоличиликда кўзи пишиб кетган деҳқоннинг ҳисоб-китоби омборга киритилган маҳсулот билан ўлчанади.

1994 йилда худди шундай бўлди. Шолизорлар шу йил гуруч ҳар қачонгидан кўпроқ бўлишидан далолат бериб турарди. Ҳисоб билан бойиб турилганда, кутилмаганда октябрнинг бошларида ҳаво ҳарорати кескин пайсайиб кетди. Кўп миқдордаги шоли сувда, қор остида қолиб кетди. Қатор хўжаликлар шартнома режаларини уддалай олмай қолишди.

Бу ҳаётий сабоқни вилоят шоликорлари унутмайдилар. Шу боисдан ўрим-йиғим даврида ҳамма кучлардан, техника воситаларидан тезкорлик ва унумлилик билан фойдаланишга интиладилар.

Бугунги кунда далаларда 48 та «Кейс», 24 та «Класс», 6 та «Янтарь» комбайнлари юқори самара билан ишлатилмоқда. Бу янги техника уларнинг жонларига аро кирди. Шунингдек, мавжуд «Енисей» комбайнлари ҳам бугунги долзарб ишга сафарбар этилган.

Шу ўринда Ш.Рашидов номли жамоа хўжалигида жорий этилиб, яхши натижа берган бир тажриба ҳақида тўхталиш мумкин. Хўжаликда ҳар йили шолини тезкорлик билан ўриб-йиғиб олиш учун сентябрнинг дастлабки ўн кунлигидаёқ оммавий сафарбарлик бошланади. Бу тадбир узоғи билан уч ҳафтача давом этади ва ҳосилни жамлаш тақдирини ҳал қилади.

Бу йил 8 сентябрдан 25 сентябргача хўжаликда 2000 дан зиёд киши — ўз хоҳиши билан келган ёрдамчилар фидокорона меҳнат қилишди. Уларнинг кучи ҳамда техника воситалари ёрдами билан ҳар куни шартнома режасининг 4-5 фоизи миқдорида ҳосил тўпланди. Натижада хўжалик октябрнинг бошларидаёқ дастлабки маррани эгаллади.

Қўшни хўжаликлардан, туманлардан кўмакка келган шунча одамни хўжалик ўзига нимаси билан жалб қилди? Моддий манфаатдорлик имкониятлари ҳамда яратиб берилган шарт-шароитлар билан, деб аниқ жавоб қайтариш мумкин.

Ҳар бир гектар ўрилган ер учун ҳашарчиларга ҳақ сифатида 300 килограммдан шоли ажратиш, шунингдек, бепул иссиқ овқат билан таъминлаш таклифи, куч-қувватга тўлиқ ва иш топиш илинжида бўлган кўпгина йигитларни ўзига жалб этди.

Албатта, хўжалик биринчи навбатда ўз аъзоларининг моддий манфаатдорлиги, уларнинг шарт-шароитлари ҳақида қайғуради. Четдан ўроқчилар ёллаш зарурати ҳам аслида улар манфаатини кўзлаган тадбир.

Вилоят шоликорлари бу йил умумий хирмонни 170 минг тоннага етказиш ниятидалар. Шундан 87 минг тоннаси давлатга сотилади, 15 минг тоннаси сара уруғлик учун ҳозирлаб қўйилади.

Умуман, давлатга сотиладиган шолидан 3 миллиард сўмдан ортиқ даромад олинади. Чиқимлар ҳам оз эмас. Соф фойда 500 миллион сўм атрофида бўлиши кутилмоқда. Келгуси йилларда шоли ҳосилдорлигини ошириш, харажатларини камайтириш йўли билан ундан келадиган даромадларни кўпайтириш вилоят шоликорларининг эзгу ниятидир. Бугун эса улар йиллик шартнома режасини уддалаш сари дадил одимламоқдалар.

Сотим АВАЗ.

Ўзбекистон Республикаси давлат қисқа муддатли облигацияларининг 22016UMFS чиқарилиши бўйича тўловни амалга ошириш ва 22023UMFS чиқарилишини жойлаштириш якунлари бўйича

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИНИНГ РАСМИЙ ЭЪЛОНИ

*Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ўртасида имзоланган шартномага мувофиқ, **22016UMFS** чиқарилишдаги облигациялар тўлови **1998 йил 11 ноябрь куни 4 500,0 млн.** сўмлик ҳажмида тўлиқ амалга оширилди.*

***22023UMFS** сонли чиқарилишдаги давлат қисқа муддатли облигациялари **(1998 йил 11 ноябрда** чиқарилган, тўлов санаси - **1999 йил 12 май,** муомалада бўлиш муддати - **182 кун)** ни жойлаштириш бўйича «кимошди» савдоси Ўзбекистон республика Валюта биржасида шу йил **11 ноябрь** куни бўлиб ўтди.*

*«Кимошди» савдосида **17** та дилер қатнашди.*

*Облигацияларнинг Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан эълон қилинган чиқарилиш ҳажми - **5500,0 млн. сўмни** ташкил этди. Рақобатдош бўлмаган талабномалар дилерлар томонидан бериладиган рақобатдош талабномалар умумий ҳажмининг **30 фоизигача** миқдорда берилишига рухсат этилди.*

*«Кимошди» савдосига облигация номинал қийматининг **89,00%** дан **91,56%** гача бўлган баҳолар доирасида талабномалар берилди. Тушган рақобатдош ва рақобатдош бўлмаган талабномаларнинг номинал бўйича умумий ҳажми **4 893,794 млн.** сўмни ташкил этди.*

*Қондирилган рақобатдош талабномаларнинг минимал баҳоси Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг қарорига мувофиқ, облигация номинал қийматининг **91,30%**ини ташкил этди. Қондирилган рақобатдош талабномаларнинг номинал бўйича умумий ҳажми **1597,571 млн. сўмни** ташкил этди.*

*«Кимошди» савдосида қондирилган барча талабномаларнинг ўртача тортилган баҳоси облигация номинал қийматининг **91,32%** ига тенг бўлди. Рақобатдош бўлмаган талабномалар ҳам шу баҳода қондирилди. Уларнинг умумий номинал бўйича ҳажми **616,704 млн.** сўмга тенг бўлди.*

*Номинал бўйича жами **2 214,275 млн. сўмлик** облигациялар сотилди.*

«Кимошди» савдоси натижалари бўйича облигацияларнинг даромадлилиги қуйидагича:

«Кимошди» савдоси якунлари бўйича даромадлилик (йиллик % ҳисобида)	Минимал баҳода 91,30%	Ўртача баҳода 91,32%
Оддий фоизлар услуби бўйича	*19,11*	*19,06*
Мураккаб фоизлар услуби бўйича	*20,03*	*19,97*

©/1171

REAL TEA

Ҳақиқий шоҳона хитой чойи ва шарқона лаззат саналмиш -
REAL TEA
GREEN TEA
кўк чойи дастурхонингиз кўрки.
ҲАР ДОИМ БИЗНИНГ ЧОЙИМИЗДАН
БАҲРАМАНД БЎЛИНГ!
RD/1146

«SELKO»

Сизни 1998 йил 25 ноябрда ЎзКТТДМ (УзМИС)да бўладиган «Зелко» ассоциациясининг қишлоқ хўжалик техникалари кўргазмасига таклиф қиламиз.

Иш вақти:
Чоршанба 25.11.98 й. 11.00-17.00
Пайшанба 26.11.98 й. 10.00-17.00
Жума 27.11.98 й. 10.00-15.00

Кўргазма 1998 йил 25 ноябрда соат 11.00 да очилади.

Ташкилотчилар:
«Зелко» ассоциацияси, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» ДКК, «Ўзқишлоқхўжаликмаш-холдинг» ХК

Манзил:
ЎзКТТДМ (Ўзбекистон қишлоқ хўжалик техника ва технологияларини синаш ва сертификациялаш Давлат маркази), Тошкент вилояти, Янгийўл тумани, Гулбаҳор қўрғони.

LEMKEN KRONE AMAZONEN WERKE GRIMME NORIKA

®/1178 Мурожаат учун телефонлар: (8-258) 61063, 61456.

SIFAT
Ўзбекистон пахта толасини сертификатлаш
«СИФАТ» *маркази*

⇨ Ўзбекистон Республикаси бўйича пахта толасини **МУВОФИҚЛИК СЕРТИФИКАТИ** бериш ҳуқуқи билан текшириш назорати ўтказади.
⇨ Пахта толаси ва пахта лимитининг РСТ УЗ 609-93 ва РСТ УЗ 645-95 стандартларга мувофиқ ташқи кўриниши бўйича намуналарини тайёрлайди.
⇨ Пахта толаси классификацияси ва маркетинги бўйича мутахассисларини тайёрлайди.

Мурожаат учун телефонлар: 43-38-18, 43-27-24.
Факс: 43-26-58, 43-29-38.
Манзил: М. Уйғур кўчаси, Шарқ проезди, 109-уй.
®/1169

Зикрилла Зокирович КАЛОНОВ

Ўзбекистон коммунал хизмат кўрсатиш тармоғи оғир жудоликка учради. 88 ёшида Зикрилла Зокирович Калонов вафот этди. 1959 йилдан бошлаб то пенсияга чиққунча З. З. Калонов уй-жой-коммунал хўжалигида ишлаб келди, 20 йилдан ошиқ вақтда вазирнинг биринчи ўринбосари лавозимида хизмат қилди.

Улкан ва сермаҳсул хизматлари учун З.З. Калонов орден ва медаллар билан мукофотланди, унга «Республикада коммунал-маиший соҳада хизмат кўрсатган ходим» фахрий унвони берилганди.

Вазирлик тизимида Зикрилла Зокирович тан олинган мутахассис, билимдон раҳбар, ишлаб чиқаришнинг моҳир ташкилотчиси эди. У сув, иссиқлик таъминоти, ободонлаштиришга катта ҳисса қўшди.

Ажойиб инсон Зикрилла Зокирович Калоновнинг ёрқин хотираси дилимизда абадий сақланиб қолади.

Бир гуруҳ ўртоқлари.

"Ўзгўштсутсаноат" давлат-акционерлик уюшмаси жамоаси "Андижонсут" ҳиссадорлик жамияти раисининг ўринбосари

Рашид АШУРАЛИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Давлат тест маркази таркибидаги Кадрлар тайёрлаш сифатини назорат қилиш, педагог кадрлар ва таълим муассасалари аттестация бошқармаси жамоаси бошқарманинг бўлим бошлиги, педагогика фанлари доктори

Исмоил Аллаёрович АЛЛАЁРОВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва қариндошларига чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон телевидениесининг "Спорт" Бош муҳарририяти режиссер Толиб Рўзиевга волидаи муҳтарамаси

НАФИСА аянинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

«Ўзбекбирлашув» бошқаруви ва жамоаси "Ўзматлуботтаълим" ассоциациясининг собиқ бош директори, педагогика фанлари доктори

Исмоил Аллаёрович АЛЛАЁРОВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия билдиради.

ОЁҒИНГ ЕРДАН УЗИЛМАСИН

Ўткир ҲОШИМОВ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

1

Бундан бирмунча муддат аввал мамлакатимиз Президентининг тўй ва маросимлардаги дабдабозлик, исрофгарчиликларнинг олдини олишга қаратилган Фармони эълон қилинди. Сўнг Самарқанд ва Навоий вилоятларида сессиялар бўлиб ўтди. Уларда юртбошимиз раҳбар шахс ва умуман, инсон қандай бўлиши лозимлиги ҳақида куйиб-ёниб гапирди. Бир қарашда, Фармон билан вилоятларда бўлиб ўтган йиғилишлар ўртасида алоқа йўқдек кўриниши мумкин. Бироқ жиддийроқ разм солсангиз, улар орасида жиддий мантиқий боғлиқлик борлигини кўрасиз. Шу боисдан Фармон ҳам, сессияларда мамлакатимиз раҳбари сўзлаган нутқ ҳам эл орасида катта мамнуният ҳиссини уйғотди.

Кексаларимиз бировни дуо қилса, топган-тутганинг яхши тўйларингга буюрсин, дейди. Бошинг тўйдан чиқмасин, уйинг тўйхона бўлсин, дейди. Бу бежиз эмас. Халқимиз қадим-қадимлардан топганини эл билан баҳам кўргиси келади.

Президентимиз Фармони элимизнинг яхши удуми бўлган мана шу тадбирларга янгича муносабатда бўлиш зарурати пишиб етилганини кўрсатди.

Савол туғилади: нима учун бу масалага ҳам мамлакат раҳбарининг шахсан ўзи аралашишига мажбур бўлди? Менимча, бунинг жиддий сабаблари бор.

ДАРВИНГА ЭЪТИРОЗ

Ҳой, барака топгур, ким бўлишингдан қатъи назар, оёғинг ердан узилмасин, эл-юртдан ажралиб қолмагин! Бу — юртбошимиз мажлис ва йиғинларда, учрашув ва китобларида қайта-қайта таъкидлайдиган сўзлар. Бу шиор вилоятларда бўлган сессияларда яна такрорланди.

Хўш, оёғи ердан узилганлар ким? Улар ҳақида бир қадар истеҳзо билан бундай дейиш мумкин. Дарвин таълимоти нотўғри: одам маймундан эмас, маймун одамдан тарқаган. Оёғи ердан узилмаганлар одам бўлиб қолган. Оёғи ердан узилганлар эса маймун бўлиб дарахтга чиқиб кетган. Бу жараён ҳамон давом этмоқда.

«Дарахтга чиқиб кетаётганлар» тоифаси эса ҳар хил.

Фармон эълон қилинган куни Ҳамза номидаги театрда Тошкент шаҳар жамоатчилиги билан бўлган учрашувда санъаткорлар, тўғрироғи, «отарчилар» шаънига бир-икки оғиз аччиқ гап айтган эдим. (Начора, ҳақиқат доим ҳам ширин бўлавермайди). Улар мендан ранжибди. Ўзимга айтишмадику, орқаваротдан етиб келган гапларга қараганда, санъаткорларни камситибман: тўй санъаткорларсиз ўтмас экан. Бу гапга қўшиламан: тўй санъаткорсиз (кўп ҳолларда «отарчи»сиз) ўтмайди. Бундан ташқари, улар ўз «таланти» учун, ўз «меҳнати» учун ҳақ оларкан. Бу гапда ҳам жон бор. Бироқ баҳсли ўрни ҳам йўқ эмас. Инсоф билан айтинглар, халқ артисти бўладими, «йўлини топиб» телевизорда бир-икки кўринган «отарчи»ми, тўйда икки соат «хизмат қилгани» учун аниқ «ставка» билан доллар олиши, бу ҳам етмагандек, бошидан даста-даста «кўки»дан сочишлар, бир соат тер тўкиб қилпанглаган хонимча оёғи остига тўкилган юз сўмликлар «талант»га яраша ҳақми? «Меҳнатга» яраша мукофотми? Айтинг: тўйма-тўй юриб, юз минглаб, эҳтимолки, миллионлаб пул топиб, қўша-қўша дачалар қурган «эл севган» санъаткорлардан нечтаси оддий деҳқон ёки ўқитувчининг тўйига бориб, ҳақ олмасдан хизмат қилган? Тўғри, одам меҳнати учун ҳақ олиши керак, аммо санъаткорлар камроқ эмас, кўпроқ ҳақ берадиган, кўпроқ «қистирадиган», кўпроқ бошидан сочадиганлар тадбирини афзал кўриши ёлғонми? Шубҳасиз, санъаткорлар орасида пулдан кўра иймонни, бойликдан кўра виждонни устун қўядиганлар йўқ эмас. Ўзим гувоҳ бўлган бир мисолни айтишим мумкин. Ўзбекистон халқ ҳофизи Муҳаммаджон Каримов улуғ санъаткор эди! Қисматни қарангки, бу бетакрор ижодкорнинг сўнгги қўшиғига мен гувоҳ бўлдим. Шу йил ёзда «Хумсон» санаторийсида Мамат ака (халқ уни шундай деб атар эди) дам олувчилар учун концерт берди. Текинга! Фузулий ғазалини айта туриб ҳушидан кетиб қолди. Бир ҳафтадан сўнг вафот этди. Шунда Мамат ака ҳақида ўнлаб одамлар юзлаб воқеаларни айтиб беришди. Бу инсон ҳеч қачон, ҳеч қайси тантанага «закалат» олиб борган эмас. Берсалар олган. Бермасалар дуо қилган. Унинг қўлида «темир дафтар» бўлган. Бир ой олдин маҳалланинг қоровули тўйга айтиб қўйган бўлса-ю, уч кун қолганида министр таклиф қилиб келса, «узр, укажон, мен лафз бериб қўйганман» деб рад этган. Қоровулнинг тўйига борган!

Санъаткор биродарларим айтишсин: ораларида шундайлар кўпми?

Ҳақиқий санъат, жумладан, тўйларда ижро этиладиган қўшиқ ва рақслар ҳам эзгуликка, маънавиятга хизмат қилмоғи керак. Бундан 50 йиллар аввал фалон жойдаги тўйга Жўрахон Султонов келаркан, Маъмуржон Узоқов келаркан, деса ўнта қишлоқ ёпирилиб борган. Азбаройи «тўйда тўйиш» учун эмас, қўшиқ эшитиб, завқланиш учун, маънавий озуқа олиш учун. Ҳозир ҳам бундай санъаткорлар йўқ эмас. Бироқ қўлидан микрофонни олиб қўйсанг, овози беш қадам нарига бормайдиган «яллачи»нинг «Лаъли

2

лабларингдан ўпай, жонимни жонингга қоқай!» қабилидаги бехаё лапарлари бадмаст оломонни жунбушга келтириб, «пул сузиш»дан бошқа нимага хизмат қилади, барака топгур? Тўй кечаси якунланиш пайтида «рақс навбатини» келин-куёвнинг ота-онасига, хола-холаваччасига бериб, мункиллаган қудабувиларни ўртага тортиб, ўйнашга мажбур қиладиган, тушган пулни шилиб оладиган «отарчи»ларни ким деб аташ керак? Мард бўлсанг, тушган пулларни келин-куёв олдига келтириб ташла! Бир корингга ярат, де!

Такрор айтаман, санъаткор дўстларимизни қаторасига оёғи ердан узилганлар сафига қўшиш ниятида эмасман. Лекин улар орасида оёғи ердан узилаётганлар хизматига камарбаста бўлаётганлар йўқ эмас!

... Инсоф билан айтганда, ўн йил меҳнат қилиб топганини бир кечада елга совурадиган «Тўйчибой»ларни ҳам оёғи ердан узилганлар қаторига қўшиш тўғри бўлмайди. Улар оддий одамлар. Жуда ошиб-тошиб кетган ҳам эмас. Аммо нима қилаётганини кўпинча ўзи билмайди.

... Шундай қилиб десангиз, Тўйчибой деган танишим тўй қиладиган бўлди — суннат тўй. Ўзи ҳалол одам. Қўли гул сувоқчи...

«Сабзи тўғрар»га келган маҳалла оқсоқоллари «юз кило гуруч дамлаш шартми, ўзингизни қийнамай қўя қолинг», деган эди, астойдил хафа бўлди:

— Нима, мен одаммасманми? Ўзимга яраша орзу-ҳавасим бор... Мен ҳам юртнинг ошини еганман...

... Шундай бўлди... Юз кило эмас, юз йигирма кило дамлади... Тонг отмасдан ҳофизлар хониш қилди... Гурас-гурас одамлар келди... Тўйчибой «юз йигирма кило ошнинг тагида бир капгир қолмаганини» гапириб юрди...

... Икки ҳафталардан кейин хабар олгани кирсам, жанжал устидан чиқиб қолдим. Ўзи бақирган, хотини додлаган...

Тўйчибой ток сўри тагида турибди. Кўзлари бежо. Нуқул бир гапни такрорлайди: «Ўзимни ўлдирсам қутиламанми? Ўлиб кетсам қутиламанми, санлардан?!»

Янга нарироқда шумшайиб турибди.

— Тўй қиламан деб юз эллик минг қарзга ботдим!.. — деди Тўйчибой чинқириб. — Ўзимни ўлдириб қўя қолай!..

Янга менга қараб, бир қадар таскин топди шекилли, эрини юпатди:

— Қўйинг, дадаси, ўзингизни босинг... — Кейин айвон томонга қараб мушт дўлайтирди. — Сен, қиз ўлгурга қачон ақл киради-а?! Ман буни нонга чиқарсам, китоб обкебди!.. Хаҳ, ўша сенга китоб ўқишни буюрган ўқитувчингни уйига ўт кетсин! Китоб сенга ош билан нон бўлармиди, ер ютгур!

Тўйчибойнинг еттинчими-саккизинчими синфда ўқийдиган қизига энди кўзим тушди.

Қизалоқ айвон устунига суяниб турар, кафти билан юзини тўсганича, унсиз, ўкиниб-ўкиниб йиғлар эди...

Индамай, чиқиб кетдим.

... Ростини айтсам, умримда биринчи марта... ўзбек бўлганимга уялдим...

Биламан, булар анчайин оғир гап. Аммо нима қилайлик, куюнганингдан кейин гапирасанда, киши! Аслида-ку, тўй ҳам маънавиятнинг бир кўриниши. Шунақа-ку, 150 минг қарзга ботиб тўй қилган одам, боласи ўттиз сўмга китоб олгани учун аюҳаннос солса, бу қайси маънавиятга киради?

Бундай «Тўйчибой»ларга кўрпага қараб оёқ чўза қолинг, десангиз, жавоби аниқ. «Энди юртчилик-да, оғайни, уёқда қудалар турибди».

Қудачилик, табиийки, совчиликдан бошланади. Тўй куни келишиб олинади. Тўй эса «ЗАГС» деган тантана (эҳтимолки, дардисар)дан бошланади. Никоҳ кечаси ресторанда юз минглаб, балки миллион сарфлаб қилинадиган банкет, индинга «келинсалом»га артисткани долларга ёллаб таклиф қилиш (Тошкентда бунақа ҳунар ҳам чиққан), чарларга қирқта тоғора жўнатиш, қуда чақириш деган тағин бир тўй... Булар ҳали олдинда. Аввал ЗАГСдан омон-эсон ўтиб олайлик...

Бундан бир ойча аввал бир ҳужжатдан кўчирма олиш учун Тошкентдаги туман ЗАГСларидан бирига бордим. Қарасам, ЗАГСхона ҳувиллаб ётибди. Фақат иккита одам йиғлаб ўтирибди. Мудира аёлдан никоҳни қайд этувчилар нега йўқ, деб сўрадим. У маъюс кулимсиради, «Никоҳдан ўтадиганлар дабдабали ЗАГСхоналарга боради. Бизга кўпинча ўлим ҳақидаги далолатнома учун келишади...»

Бошқа вилоятларни билмадим-ку, Тошкентда нуқул «катта» ЗАГСхоналарга югуришади. Куёв тўра йигирма нафар жўраси билан. Келин пошша ўттиз нафар янгаси билан. Оддий машина керакмас, албатта, «Линкольн» бўлиши шарт! «Линкольн» ҳайдовчиларнинг бозорини касод қилмоқчи эмасман. Улар ҳам хизмати учун ҳақ олади. Аммо, адашмасам, Америкада бундай машиналар, аксарият таъзия маросимларида ишлатилади, шекилли...

Республика Олий Мажлиси биноси айнан марказий ЗАГСхона ва марказий ресторан билан ёнма-ён. Баъзан хизмат машиналари ўтолмай қолади. ЗАГСга келган бир гуруҳда йигирмата машина: «Линкольн», «БМВ», «Мерседес». Ҳаммаси оқ рангда. Бошқа гуруҳда ҳам йигирмата машина, ажнабий маркалар, фақат ранги қора! Начора, бир-биридан қолса, қулоғини кесади-да! Куёв томон ҳасратини эшитиб, келин томондан сўрасангиз, яна ўша жавоб: «Қудалар ранжимасин, дедик. 200 мингга финский мебель олдик, элдан чиқиб бўлмайди-ку!»

Шу тариқа, у томон ҳам, бу томон ҳам қарзга ботади. Ўзига келгунича невара туғилади. Суннат тўй қилиш керак. Кетидан иккинчи боласи вояга етади. Тағин тўй қилиш керак. Шу тариқа, бора-бора у қуда ҳам, бу қуда ҳам дардга чалинади. Узр-ку, минг-минглаб пул сарфлаб тўй қилган шўрлик бандаликни бажо келтирганида гоҳо кафанлиги йўқлиги аён бўлиб қолади.

Биз киммиз ўзи? Шундай бағри кенг, шундай меҳнаткаш, шундай ҳалол халқ — қаёққа кетаяпмиз?

... Бундан ўн йилча аввал Туркияга бордик. 30-йилларда ўша ерларга бобоси билан бориб қолган ҳамюртимиз уйига таклиф қилди. Кўриниб турибди, турмуши тўкин, бадавлат. Тошкент таомини соғинган бўлсангизлар керак, деб чинни идишда мошхўрда олиб келди. Чуқурроқ ликопчага бир чўмичдан солиб берди. Мамнун бўлдик. Сўнг лаганда ош келтирди. Аммо уни ўртага қўймади, капкирда ҳар биримизнинг ликопчамизга солиб берди. «Хўш, меҳмонлар, қорин тўйдими?» деб сўради мезбон. Миннатдорчилик билдирдик. Мезбон дастурхондаги ҳамма нарсани йиғиштириб олди. Фақат чой билан қаҳва қолди... Шунинг устига ота юртдан келган меҳмонларни зиёрат қилиш учун яна йигирма нафар ҳамюртлари келиб қолишди. Икки соатли суҳбат фақат чой ва қаҳва устида бўлди.

Бизни кузатаётган пайтда мезбон сўради: «Менинг меҳмон кутишимга ҳайрон бўлдинглар-а?» Одоб юзасидан инкор қилган эдик, мезбон кулди. «Билиб турибман, ҳайрон бўлдинглар. Сизларда удум бошқача, Тўртта меҳмон келса, бир ойлик маошингизни сарфлайсиз: ичкилик-пичкилик... Тўйда Худонинг қаҳри келадиган даражада исрофгарчилик қиласиз. Бу ҳолда ҳеч қачон бой бўлмайсизлар».

Бу — ҳақиқат эди.

Чамамда, энди том маънода оёғи ердан узилганлар ҳақида гапирсак ҳам бўлади. Менимча, уларнинг икки тоифаси бор ва улар ҳақида алоҳида тўхталишга тўғри келади.

БОЗОР ИҚТИСОДИЁТИ — МАЪНАВИЙ ҚАШШОҚЛАНИШ ДЕГАНИ ЭМАС

«Бозор муносабатлари етим-есирларнинг, камбағал-ночор одамларнинг кўз ёши эвазига қуриладиган бўлса, бунақа бозорнинг уйи куйсин!»

«Бозор иқтисодиёти деб инсон маънавиятини унутиш гуноҳ бўлади».

«Давлат жамиятнинг кескин табақаланишига — ошиб-тошиб кетган бойлар-у, камбағал-қашшоқларга бўлиниб кетишига йўл қўймаслиги керак».

«Ҳар қайси инсон қаерда бўлмасин ва қайси вазифани бажармасин, у вилоят раҳбарими, туман ҳокимими, хўжалик ёки корхона раҳбарими, оддий касб эгаси ёки оддий деҳқонми — мартабаси ёки касбидан қатъий назар, ўзини ҳаром-хариш ишлардан тийсин ва ўз жойида ўз вазифасини ҳалол бажарсин».

Бу фикрларнинг ҳаммаси юртбошимизнинг гаплари **(«Инсон бахт учун туғилади. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг ҳикматли сўзларидан». «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Тошкент. 1998 йил).**

Теран инсоний дард ва жонкуярлик билан айтилган бу фикрларга қўшимча қилиш шарт эмас.

Шундай қилиб, ҳаётимизга бозор иқтисодиёти деган тушунча кириб келди ва уни инкор қилиш — калтабинлик бўлади.

Биринчидан, юксак ривож топган барча мамлакатлар шу босқичдан ўтган. Биз ҳам ўтишга мажбурмиз. Иккинчидан, фуқароси бой юрт — бой давлат. Фуқароси қашшоқ юрт — қашшоқ давлат!

Халқимиз топиб айтган: беш қўл баробар эмас. Бу — фақат салбий маънодаги тушунчамас. Начора, Худо бировга ақл-заковатни, истеъдодни, қобилиятни, борингки, пешанасига ёзилган туз-насибани кўпроқ беради. Бировга камроқ. Биров Худо берган ақл-заковату қобилиятни кўпроқ ишга солади, биров — танбаллик қилади. Социалистик тузум беш қўлни баробар қилиш шиори билан яшади. Бироқ жимжилоқни ҳарчанд чўзган билан ўрта бармоққа тенг қилишнинг иложи йўқ... Шу тариқа, кўплар камбағаллигича қолди. Бир туркум «алоҳида» номенклатура эса бойиб бораверди. Бу — яширин табақаланиш эди.

Бозор иқтисодиёти маълум маънода табақаланишга олиб келиши табиий. Кимдир жаҳоншумул ихтиро қилиб, ўзбекнинг номини дунёга олиб чиқса, эвазига ўзи ҳам бойиб, гўзал имОрат солса, бунга ҳасад эмас, ҳавас қилиш керак. Яна биров чет эл билан қўшма корхона очса, янги технология олиб кирса, одамларни иш билан таъминласа, эвазига ўзи ҳам бойиб, дача қурса, бунгаям ҳасад эмас, ҳавас қилиш керак. Тағин бирови нест-нобуд бўлиб кетаётган меваларни қайта ишлайдиган завод қурса ёки миллий ҳунармандчиликни тиклаб, катта цех очса, топган пулига кулинг ўргулсин офислар қуриб қўйса, қувониш керак! Ҳақиқий ишбилармон деб шуларни айтса бўлади. Улар меҳнат билан топади. Топганини бебилиска исроф қилмайди. Қолаверса, кунора «босадиган» налугчилар-у, минг хил ўлпончилардан безор бўлади. Аммо «бозор муносабатлари»ни рўкач қилиб, ўзи ҳеч нима яратмасдан, минг хил қинғир йўллар билан пул топадиган «учарлар»ни тадбиркор билан аралаштириб юбориш тўғри бўлармикин? Бир юмалаб «бойвачча»га айланиб қолганлар қай йўл билан пул топиш ўзимнинг ишим, қандай сарфлаш ўзимнинг ишим, хоҳласам қаср соламан, хоҳласам, минг кишилик тўй қиламан, деса, унинг қаллоблигини кўриб турган одамлар нима деб ўйлайди? Кеча алифни калтак деёлмай, ўқитувчисидан дашном эшитиб юра-юра охири «худосизлар жамияти»дан қўним топган нотавон бола бугун тўсатдан «миллионер»га айлансаю, минг кишини тўплаб амри-маъруф қилса, издиҳомда эса кеча унга дашном берган кекса муаллим чой ташиб юрса, қайси мантиққа сиғади? Азбаройи ақли кўплигидан эмас, «учарлиги» туфайли босар-тусарини билмай қолган бойваччалар борми? Менимча, бор. Шу йил ёзда бир воқеага гувоҳ бўлган эдим. Оддий бир одам шаҳардаги кўпқаватли бино ертўласини ижарага олиб ёки «Кимошди» савдосида сотиб олиб, кичик бир дўконча очмоқчи бўлган. Бу — ҳар бир тадбиркорнинг ҳуқуқи. Бироқ ўша уйда яшайдиган «бизнесмен» пишқириб чиққан. У

3

шу уйдаги тўртта хонадонни (квартирани) 60 минг долларга сотиб олгани, яна аллақанча пул сарфлаб «евроремонт» қилгани, ертўла ҳам уникилиги, хоҳласа бутун «дом»ни сотиб олишга қодирлигини «тантана билан» эълон қилган. Савол туғилади: ким ўзи бу «миллионер»? Нима, завод очганми, фабрикаси борми? Шунча пулни қаердан олган? Пулни ҳалол топган бўлса, солиқ декларацияси қани? Давлатга қанча солиқ тўлади?

Бу саволни ўртага қўйсангиз, дағдаға қилишади. Жуда бўлмаса, қулоғингизга шипшийдилар. «Ҳай-ҳай-ҳай, бу одам билан олишма! Тоғаси «орган»да ишлайди, амакиси налоговойнинг каттаси, қудасини биласанми, қудасини?! Фалончи акани эшитганмисан? Бўпти-да!»

Озми-кўпми фаросати бор одам ўйлаб қолади. Бундан чиқди, қинғир йўл билан пул топадиган «бойвачча»нинг «катталар» билан тили бир эканда? Бу боланинг «қутуриши» тоғасидан, амакисидан, қудасидан юққан экан-да!

Каттами-кичикми, бирон раҳбарлик лавозимида ишлаш оғир юк. Давлат уни мансаб курсисига тайинлаганми, халқ сайлаганми, аввало, халқ ва давлат манфаатини ўйлашга, инсофли бўлишга ундайди.

«Бир куни Абдураҳмон ибн Авф, мўминлар халифаси ҳазрат Умаршайх зиёратига келди. Салом бериб кутиб турди. Халифа ҳазрат Умар ёниб турган шамни ўчириб, бошқасини ёқди.

Бу аҳвол меҳмон диққатини тортди. У ҳазрат Умарга:

— Эй, амирал-мўминин! Олдингизда шам ёниб турарди. Уни ўчириб, бошқа шамни ёқдингиз. Бунинг бир ҳикмати бордир? — деди.

Амирал-мўминин ҳазрат Умар табассум билан:

— Ё, Абдураҳмон! Ўчирганим давлатнинг шамидир. Ёққаним эса ўзимнинг шахсий шамим. Ўз пулимга олганман. Давлат ишларини қилганда давлатнинг шамини ёқаман. Ҳозир сен билан суҳбат қуриб ўтирганимда давлат шамини ёқиш ҳалоллик бўлмайди, шунинг учун ўз шамимни ёқдим, — деди... **(Юсуф Товаслий. «Ҳикматлар хазинаси». Таржимон Урфон Отажон. «Наврўз» нашриёти. Тошкент. 1994 йил).**

Шубҳасиз, эл-юрт ва давлат манфаатини ўйлайдиган фидойи раҳбарлар оз эмас. Бироқ ўз манфаати йўлида давлат шамини ёқишдан тийиниш у ёқда турсин, давлат хазинасига ўт қўйишдан тортинмайдиганлар ҳам учраб туради. Бу тоифа олдингиси билан чамбарчас боғлиқ.

Бири минг бир «усул» билан пул топиб, каттагина улушини мансабдор «тоғаси»га узатади. «Тоғаси» уни паноҳига олади. Уларнинг тилида бунинг оти «криша» дейилади. Мансабдор «тадбиркор» «жиян»ларининг қинғир фаолиятига раҳнамолик қилади ва улардан олинган «қуруғи»га ақл бовар қилмас тантаналар ўтказади, қўша-қўша қасрлар қуради, таъзияни байрам даражасигача олиб чиқади! Бу тоифа аввалгисидан ҳам хавфли. «Учарлар» одамларни алдаса, буниси давлатни ҳам алдайди. Давлатнинг хазинасини қуритади. «Учарлар» одамларни писанд қилмаса, булар давлатни ҳам, Қонунни ҳам писанд қилмайди!

Юртбошимизнинг вилоятлардаги сессияларда ички дард билан келтирган мисолларини эшитган одамнинг иймони бир газ сапчийди. Наҳотки, баъзи раҳбарлар шу даражага бориб етса! Қудаларию қудағайлари, укаларию болаларини «ёғли» жойларга тиқиштириб (ва шу йўл билан ҳақиқий тадбиркорлар йўлини тўсиб) «қуруғини» оладиган, қўша-қўша иморатлар соладиган, базми-жамшидлар қиладиган бундай саховатпешалар икки ҳовли наридаги сўққабош кампирнинг томидан чакка ўтиб ётганида ўн дона шифер олиб берармикин? Маҳалладаги болалар поликлиникасини иситиш учун эллик метр темир қувур совға қилармикин? Билмадим...

Мана энди суҳбатимизнинг бошидаги саволга етиб келдик. Бир қарашда, халқнинг миллий удуми ҳисобланган тўй ва маъракалар масаласига шахсан Президент аралашиши шартмиди?! Менимча, бу ишга раҳбаримизнинг ўзи бош қўшгани ғоят доно иш бўлди! Беозор «тўйчибойлар»ку майли, кейинги икки тоифага Худо бас келмаса, бандаси бас келолмай қолган эди. Куйиб-ёниб газетага мақола ёзасизми, телевизорга эл ҳурматини қозонган алломаларни олиб чиқиб суҳбат қиласизми, маҳалла йиғини махсус қарор қабул қиладими, борингки, кўчага чиқиб дод соласизми, булар бирор жойини қашлаб ҳам қўймасди.

Энг хавфлиси — оддий одамлар орасида давлат сиёсатига, раҳбарлар фаолиятига нисбатан ишончсизлик пайдо бўлиши, бир томондан, пулинг кўп бўлса, ошиғинг олчи, қай йўл билан топиш ўзингга ҳавола, деган тушунча, иккинчи томондан, раҳбарларнинг гапи билан иши бир-бирига тўғри келмайди, деган хаёл илдиз отиши мумкин эди. Бунинси, энди фақат маънавий эмас, ижтимоий ҳодиса эди! Жиддий ижтимоий ҳодиса!

«ТИЛИМИЗНИНГ УЧИДА, ДИЛИМИЗНИНГ ТУБИДА ТУРГАН ГАП»

Президент Фармони ҳам, сессиялардаги нутқлари ҳам минглаб одамларнинг дилида йиғилиб ётган дардни ифодалайди. Турли касбдаги, турли ёшдаги ҳамюртларимиздан сўраб кўринг. Ҳаммаси бир оғиздан раҳбаримиз дилимиздагини топди, бу гапларни биз ҳам ўйлаб, эзилиб юрардик, дейди...

Ёдингизда бўлса, яқинда юртимиз икки буюк аллома — Имом ал-Бухорий ва ал-Фарғонийлар таваллудини нишонлади. Қувада ғоят ҳаяжонли воқеанинг гувоҳи бўлдим. Фарғоний ҳайкали очилиши тантаналарига борган юртбошимизни яқин ўн минг киши ўраб олди. Аввал ҳам бундай ҳоллар кўп бўлган. Бироқ бу сафар, айниқса, ўзгача бўлди. Чоллару кампирлар, ёшлару митти болачалар йўлбошчимизни қўйиб юборгиси келмайди... Халқ шунчалик ихлос қўйган раҳбаримиз борлигидан, ўз раҳбарини шу қадар самимий севадиган халқимиз борлигидан фахрланиб кетдим!..

Йиғинга Андижондан келган қариялар билан суҳбатлашиб қолдим. Улар айтишди: «Юртбошимиздан минг карра миннатдормиз. Тўғри, турмушимизда етишмовчиликлар бор, тақчиллик бор. Аммо Худога шукур, юртимиз тинч, одамлар ўртасида оқибат кўтарилгани йўқ. Бугун бўлмаса, эртага ҳаммаси яхши бўлишига ишонамиз. Ислом ака ҳар гапида адолатли бўлайлик, иноқ бўлайлик, дейди, элим деб, юртим деб куйиб-ёниб яшаш керак, дейди. Бунга ўзи намуна бўлаяпти! Шунақаку, бу ёқда босар-тусарини билмай қолган бойваччалар бизни одам ўрнида кўрмай қўйди-ку! Бир хил мансабдорнинг олдига дардингни айтиб борсанг, қаматиб юборишдан тоймайди. Одам қорнига эмас, қадрига йиғларкан, бу ёғи қандоқ бўлди?»

Орадан ҳеч фурсат ўтмай Фармон чиқди. Кетидан вилоятларда мажлислар бўлди. Шунинг ўзи ўша қарияларнинг саволига энг мантиқли жавоб бўлди! Оёғи ердан узилганлар қаёққа бориши аён бўлиб қолди...

... Шунча гапдан кейин ҳам оёғи ердан узилишини ихтиёр қилганлар бўлса... Начора, кимдир дарахтга чиқиб кетишни хоҳласа, ўзининг иши. Аммо у дарахт шохига миниб олиб, ерда юрганларни — оддий меҳнаткашни масхара қилса, бу ҳам етмагандек, зуғум қилса, бу ҳолда...

Майли, у ёғини айтмай қўя қолай...

4

«ХАЛҚ СЎЗИ»
«НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
А. ЖАББОРОВ,
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
Л. ПАК (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги — 136-37-85
Маънавият ва маърифат — 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 0500, 27353 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II mmx компьютерида терилди ҳамда операторлар Сергей ЛУКИН ва Жамшид ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи муҳаррир — И. ЎТБОСАРОВ.
Навбатчи — О. РАЖАБОВ.
Мусаҳҳиҳ — Ф. УСМОНОВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00
топширилди — 21.50
1 2 3 4 5 6